

Joululehti Tervakset 2022

Sukuseura Tervo-Tervonen ry:n jäsenlehti * hinta 10 €

Sukukokous Oulussa

Teksti ja kuvat: Timo ja Kirsti Tervo

Sukuseuran sukukokous pidettiin lauantaina 30.7.2022 Oulussa ravintola Rauhalassa. Ennen kokousta Rauhalan toimitusjohtaja **Anne Mikkola** kertoi Tervostaustaisen sukunsa tarinaa kokousväelle. Vuosikokousta edeltävässä juhlassa **Sari Karjalainen** esitelmöi dna-tutkimusten käyttämisestä sukututkimuksessa ja esitteli erityisesti Tervo-Tervonen –sukujen tekemiin dna-testeihin liittyviä havaintoja. Juhlassa kuultiin lisäksi **Esa Mankisen** pianonsoittoa ja hän myös säesti kokousväen yhteislauluja. Sari Karjalaisen esitelmä löytyy s. 8 - 13. Vuosikokouksen puheenjohtajana toimi **Markku Timonen** ja sihteerinä seuran sihteeri **Marjatta Mankinen**. Ryhmäkuva sukukokoukseen osallistuneista löytyy takakannesta (s.28).

Anne Mikkola

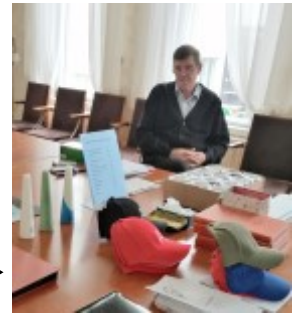
Seuran ja kokouksen sihteeri Marjatta Mankinen myymässä arpoja ennen kokousta.

Esa Mankinen pianon ääressä.

Vuosikokouksen puheenjohtaja Markku Timonen.

Juha Tervo myymässä seuran tuotteita.

Sari Karjalaisen esitelmää kuuntetelemassa. ▼

▼ *Sukukokouksen osallistujia.* ►

Tässä numerossa

Sukukokous Oulussa	2
Hyvä sukuseuran jäsen	3
Sukuseuran hallitus ja toimihenkilöt	4
Hallituksen uusi jäsen Marjo Tervonen-Saari esittäytyy	4
Seuraava sukukokous Salossa	4
Perhepalsta	5
Paralympiakisojen voittajasta toisten auttajaksi	6
Tervo/Tervonen ja geneettinen sukututkimus, Sari Karjalaisen esitelmä Oulun sukukokouksessa	8
Kirjaesittely: Pekka Kämäräisen aikamatkoja Kainuussa 1600 - 1900	13
Sukuseuran uudet säännöt	14
Käräjöpöytäkirjat kertovat Heikki Mikonpoika Tervosen (1756-1833) perheestä	16
Jussi Pekka Tervo – Sotkamon korpi- kylältä maailmalle	18
Sukuseuran myyntituotteet	24
Terveisiä toimituksesta	24
Takamaan Mikon joululahja	25
Eksoottiset mandariinisorsat	26
Sukukokous Oulussa ravintola Rauhalassa, ryhmäkuva	28

Tervakset

joululehti 2022

Sukuseura Tervo-Tervonen ry
perustettu v. 1984 Paltamossa

<http://tervotervonen.sukuseura.fi>

<https://fi-fi.facebook.com/sukuseuratervotervonen/>

Toimituskunta
Kirsti ja Timo Tervo

Painopaikka
Paltamon Kirjapaino, Paltamo

Ilmoitushinnat

koko sivu 80 €, ½ sivua 40 €
ja ¼ sivua 20 €

Etukannen kuva
Hömötiainen helmikuussa 2021
Sotkamon Losonvaaralla.
Ari Tervo Kajaani

Hyvä sukuseuran jäsen!

Tänä vuonna sukukokouksemme pidettiin Oulussa pienellä joukolla. Vuosikokouksessa hallituksesta jäivät pois **Kalevi Hassinen**, **Tarja Tervo-Heikkinen** ja **Kaija Leinonen** ja tilalle kokous valitsi **Kaarina Leinosen** Järvenpäästä ja **Marjo Tervonen-Saaren** Lohjalta. Hallituksen jäsenmäärä siis supistui yhdeksästä kahdeksaan. Suuret kiitokset poisjääneille jäsenille työstä sukuseuramme hyväksi. Kaarinan ja Marjon toivotan lämpimästi tervetulleeksi sukuseuran hallitukseen. Marjo esittäytyy tarkemmin sivulla 4. Kuvia sukukoustopahtumasta löytyy sivuilta 2 ja 28.

Oulun kokouksessa hyväksyimme lopullisesti uudet sääntömme, ja Patentti- ja rekisterihallituksen vahvistamina ne astuivat voimaan 22.8.2022. Uudet säännöt löytyvät nettisivuiltamme ja tämän lehden sivuilta 14 - 15.

Seuraava sukukokouksemme on, jos maailman tilanne sen sallii, lauantaina 5.8.2023 Lehmirannan lomakeskuksessa Salossa. Kokouksen ohjelma ilmoitetaan jäsenkirjeessämme neljä viikkoa ennen kokousta ja nettisivuiltamme heti, kun se on mahdollista.

Sukuseuran hallitus päätti viime vuonna muuttaa Tervaksien paperiversion maksulliseksi seuran taloustilanteen vuoksi. Tänäkin vuonna lehden paperiversio on maksullinen ja se lähetetään vain lehden etukäteen maksaneille jäsenille niin kuin kerroimme tämän vuoden sukukokouksussamme. Nettisivuiltamme lehteä voi edelleen lukea tai sen voi kopioida vapaasti ilman maksua.

Paperilehtiä on saatavissa vielä muutamia kappaleita sihteeriltämme. Loput lehdet tulevat myyntiin Salon sukukokouksessa.

Toivottavasti viihdytte tämänvuotisen lehden parissa!

Toivotan kaikille

Hyvää joulua

ja onnellista uutta vuotta 2023!

Timo Tervo
sukuseuran esimies

Sukuseuran hallitus

Tervo Timo, esimies
Rastaantie 44, 70340 Kuopio
p. 040 828 3652
[puheenjohtaja\(at\)tervo-tervonen.fi](mailto:puheenjohtaja(at)tervo-tervonen.fi)

Tervo Osmo, varaesimies
Viisarimäentie 221, 41660 Toivakka
p. 040 090 1625
[osmo.tervo48\(at\)gmail.com](mailto:osmo.tervo48(at)gmail.com)

Mankinen Marjatta, sihteeri
Intiönpolku 4 as 6, 90130 Oulu
p. 040 865 2500
[sihteeri\(at\)tervo-tervonen.fi](mailto:sihteeri(at)tervo-tervonen.fi)

Hakkarainen Annikki
Niemitie 10, 88600 Sotkamo
p. 050 401 8731
[uutiset\(at\)tervo-tervonen.fi](mailto:uutiset(at)tervo-tervonen.fi)

Leinonen Kaarina
Tupakuja 4 C 28, 04400 Järvenpää
p. 040 706 8820
[kaarina2511\(at\)gmail.com](mailto:kaarina2511(at)gmail.com)

Tervo Juha
Kumpukiventie 1, 90240 Oulu
p. 044 240 2802
[tervojuhae\(at\)gmail.com](mailto:tervojuhae(at)gmail.com) tai
[tuotetilaukset\(at\)tervo-tervonen.fi](mailto:tuotetilaukset(at)tervo-tervonen.fi)

Tervonen Hannu
Pehkuntie 50, 73320 Nilsia
p. 044 5506899
[hannu.tervonen\(at\)gmail.com](mailto:hannu.tervonen(at)gmail.com)

Tervonen-Saari Marjo
Impivaarantie 2 A 5, 08700 Lohja
p. 040 526 9894
[mt-s76\(at\)hotmail.com](mailto:mt-s76(at)hotmail.com)

Toimihenkilöt

Tervo Kirsti
Tervakset-lehden toimittaja
Rastaantie 44, 70340 Kuopio
p. 040 536 0024
[kirsti.tervo\(at\)gmail.com](mailto:kirsti.tervo(at)gmail.com)

Tervo Osmo
Rahastonhoitaja
Viisarimäentie 221, 41660 Toivakka
p. 040 090 1625
[osmo.tervo48\(at\)gmail.com](mailto:osmo.tervo48(at)gmail.com)

Hakkarainen Annikki
Nettisivujen päivitys
Niemitie 10, 88600 Sotkamo
p. 050 401 8731
[uutiset\(at\)tervo-tervonen.fi](mailto:uutiset(at)tervo-tervonen.fi)

Hallituksen uusi jäsen Marjo Tervonen-Saari esittäytyy

Olen lähtöisin Paltamosta, Uuran Anttilasta, jonka isoisoisäni **Antti Tervonen** on rakentanut vuonna 1912 ja jossa talonpitoa hänen jälkeensä ovat jatkaneet isovanhempani **Inkeri** ja **Tauno** sekä vanhempani **Kaija** ja **Erkki**. Vanhempani asuvat Anttilassa edelleen eläkepäiviään viettäen.

Peruskoulun ja lukion kävin Paltamossa. Lukiosta päästyäni muutin Rovaniemelle, jossa opiskelin fysioterapeutiksi. Löysin mieheni samalta vuosikurssilta, ja valmistumisemme jälkeen meidän oli tarkoitus jäädä rovaniemeläisiksi. Toisin kuitenkin kävi, kun saimme pian valmistumisemme jälkeen sijaisuudet silloisesta Siuntion Kuntoutumiskeskuksesta ja töiden jatkuessa muutto eteläisempään Suomeen tuli ajankohtaiseksi. Lohjasta tuli asuinpaikkakuntamme vuonna 1999, ja Virkkalassa olemme asuneet jo pian 18 vuotta.

Oma "sijaisuuteni" Siuntiossa venähti yli 20 vuoden mittaiseksi ja päättyi työpaikan alasajoon. Onnekseni sain heti uuden työpaikan, ja työni Kelan kuntoutuspalvelujen parissa on jatkunut Kaisankodissa Espoossa, jossa toimin palveluvastaavana.

Perheeseen kuuluu mieheni lisäksi teini-ikäinen tytär. Arjen ollessa hyvin tiivistähtistä pyrimme viettämään vapaa-aikaamme mahdollisimman väljästi, ja aina kun se vain on mahdollista, suuntaamme kohti Kainuuta ja Uuraa. Suureksi ilokseni molemmat viihtyvät siellä äärettömän hyvin. Anttila on tärkeä paikka myös heille.

Sukuseuran toimintaan olen osallistunut aikaisemmin hyvin vähän. Olen osallistunut kerran sukukokoukseen joskus 1990-luvun lopulla, paikkana taisi olla tuolloin Lentiira. Inkeri-mummoni on ollut aikanaan mukana perustamassa sukuseuraa, ja sukumme vaiheista hänellä oli laaja tietämys, jota hän onneksemme jakoi myös meille jälkipolville. Itse olen liittynyt sukuseuran jäseneksi tyttäremme syntymän aikoihin, ja hän on ollut nuorisojäsenenä käytännössä koko ikänsä.

Halukkuuttani osallistua hallituksen toimintaan tiedusteli minulta **Tervosen Mikko**, eikä asiaa oikeastaan tarvinnut juurikaan pohtia. On mielenkiintoista päästä tutustumaan toimintaan pintaa syvemältä. ✨

Seuraava sukukokous Salossa
Lehmirannan lomakeskuksessa

5.8.2023

Tervetuloa!

Tarkemmat tiedot jäsenkirjeessämme ja nettisivuillamme kesällä

Perhepalsta

Onnittelemme pyöreitä vuosia täyttäneitä*

90 vuotta

Aino Tervo, Oikarainen
Mirja Hovi, Lappeenranta
Sirkka Perä, Kokkola

80 vuotta

Oiva Tervonen, Tampere
Ritva Aitoaho, Salo

* tilanne lehden painoon mennessä

Ikäjäsenyyden 75 v. saavuttaneet

Anja Rautiainen, Paltamo
Seija Pihlava, USA
Marja-Liisa Tervonen, Lahti
Kaija Tervonen, Paltamo
Richard Tervo, USA
Sirkka Tervonen, Paltamo
Ossi Tervonen, Vaala
Tuula Leino, Tampere
Pirjo Mikkola, Vantaa
Heikki Tervonen, Mikkeli
Lea Jylhä, Helsinki
Teuvo Keveri, Tornio
Eero Tervonen, Kangasniemi
Marja-Leena Laiho, Rovaniemi
Riitta-Kaisa Pesonen, Helsinki

Uudet varsinaiset jäsenet

Juha Kärki, Tornio, jäsen 558

Poisnukkuneet**

Alma Tervonen-Saposhnikova, Venäjä, jäsen 544
Aulikki Tervonen, Kajaani, jäsen 61
Aune Repo, Joensuu, jäsen 122
Aaro Tervonen, Parikkala, jäsen 379
Anja Koskelo, Kajaani, jäsen 170
Pirkko Tervo, Helsinki, jäsen 320

**julkaisulupa omaisilta

Ylioppilas

Elsi Määtän ylioppilasjuhlia vietettiin Oulussa 4.6.2022 aurinkoisessa säässä. Kuvassa Kaija Leinonen, Anneli Tervonen, Matti Tervonen, Anu Määttä, Elsi Määttä, Henri Määttä ja Juha Määttä.

Kuvan lähetti Anu Määttä.

Häät

Kuva: Marika Mäkinen

Rosa (o.s. Nykänen) ja Jere Pitkänen vihittiin 5.2.2022. Kuva otettu häijuhlassa, joka pidettiin koronan takia vasta 9.4.2022.

Kuvan lähetti Tarja Tervo-Heikkinen.

Paralympiakisojen voittajasta toisten auttajaksi

Teksti: Kirsti Tervo; kuvat: Tanja Kari

Tanja Kari (o.s. Tervonen) syntyi Iissä 30.8. 1971.

Tanjan isä on **Markku Juhani Tervonen**, joka täyttää 80 vuotta 23. joulukuuta, ja äiti on **Kerttu Kaarina Paaso**. Markun vanhemmat olivat **Knut Johannes Tervonen** (syntynyt Puolangalla 27.12.1904, kuollut Iissä 7.12.1975) ja **Maire Linnea Tervonen** o.s. Veijola (syntynyt 7.9.1915, kuollut 10.9.1996). Markulla on yksi sisko **Lea Saastamoinen** ja kolme veljeä **Jouni**, **Veijo** ja **Pertti Tervonen**.

Urheilusaavutukset

Tanja Kari on eniten huomiota saanut kotimainen paralympiaurheilija omana aikanaan 1990-luvulla ja 2000-luvun alussa. Kari voitti urallaan 12 maastohiihdon paralympiakultaa: kaksi kultaa Innsbruckissa 1988 (hänen hiihtoluokkansa esiteltiin ensimmäistä kertaa), Albertvillessä 1992 ja Lillehammerissa 1994 sekä kolme kultaa Naganossa

1998 ja Salt Lake Cityssä 2002. Lisäksi hän voitti viestipronssia Salt Lake Cityssä ja henkilökohtaisen hopean Lillehammerissa. Kari on paralympiamitaleilla mitattuna Suomen kaikkien aikojen toiseksi menestyksekkäin vammaisurheilija **Jouko Gripin** jälkeen, sillä hän sai vielä hopeaa Soulin paralympialaisten 400 metrin juoksussa vuonna 1988. Tanja Kari on saanut ansaitsemansa tunnustuksen: vuonna 2018 hän nousi ensimmäisenä paraurheilijana Suomen urheilun Hall of Famen jäseneksi ja vuonna 2020 hänet nimettiin Suomen Paralympian kunniagalleriaan. Vuonna 2003 hän oli myös ehdolla Laureus Awardin saajaksi.

Urheilu-uran alku ja jatko

Paralympiamitalisti muistaa hyvin ensimmäiset hiihtokilpailunsa ensimmäisellä luokalla. Latu kiersi urheilukenttää. Ihmettelemistä riitti sekä opettajilla että muilla katselijoilla, miten yhdellä kädellä hiihtänyt saattoi voittaa kisan. Oikea käsi puuttui syntymästä saakka, mutta se ei liikunnallisen tytön menoa haitannut.

Yläasteen jälkeen Tanja Kari aloitti Sotkamon urheilulukion, jossa oli **Reijo Jylhä** valmentajana ja hiihtotekniikkaan opastajana. Sotkamon jälkeen hän lähti liikunnanohjaajakoulutukseen Rovanie-

Tanja Salt Lake Cityn laduilla 2002.

Tanja hiihtouransa alkutaipaleella,

melle Lapin urheiluopistoon. Sen jälkeen hän suoritti liikuntatieteiden maisterin tutkinnon Jyväskylän yliopistossa.

Valmistumisensa jälkeen ja urheilu-uran päätyttyä Salt Lake Cityn paralympialaisiin 2002, jossa Kari voitti hiihdossa kolme henkilökohtaista kultaa (5 km perinteinen, 10 km vapaa ja 15 km vapaa) sekä saavutti viestissä pronssia, hän oli työssä Salibandyliiton nuorisopäällikkönä.

Karilla on urheilu-uran päättymisen jälkeen ollut merkittäviä luottamustehtäviä urheilun parissa. Vuonna 2002 hän aloitti Kansainvälisen Paralympiakomitean (IPC) urheilijavaliokunnassa. Sen toimen kautta hän päätyi myös Maailman antidopingtoimisto WADA:n urheilijakomiteaan. Hän on ollut myös IPC:n maastohiihdon kehittämisvaliokunnassa ja viime vuosina pääasiassa paramaastohiihdon luokitteluun liittyvissä tehtävissä. Hän on myös Salt Lake City 2030/ 2034 Olympia- ja Paralympiakisojen hakukomitean jäsen.

Uusille urille Amerikkaan - työ vaikeasti vammautuneiden liikunta- ja urheiluolosuhteiden parantamisen parissa

Vuonna 2005 Tanja Kari muutti puolisonsa kanssa Salt Lake Cityyn, jossa aukesi myös mielenkiintoinen työ. Viimeiset 17 vuotta Kari on johtanut Utahin yliopiston kuntoutuskeskuksen yhteydessä toimivaa TRAILS (Technology-Recreation-Access-Independence-Lifestyle-Sports) -ohjelmaa, jossa vaikeasti vammautuneita kuntoutujia ohjataan liikunnan ja urheilun pariin. Ohjelma sisältää useita lajeja harraste- ja virkistystasolta kilpaurheiluun. Kari on työskennellyt kaikkentasoisten urheilijoiden ja harrastajien kanssa nyt vuosia ja kehittänyt heille sopivia ohjelmia ja opastanut henkilökohtaisille etenemispoluille.

Kari johtaa myös maailmanlaajuista ohjelmaa, jossa **TetraSki**:n antamien mahdollisuuksien pohjalta autetaan erittäin vaikeasti vammautuneita urheilijoita hiihtämään itsenäisesti – monien vaikeiden fyysisten vammojen vuoksi tuen tarve on suuri. Tetraski-suksessa on huipputeknologiaa, joka käyttää ohjaussauvaa tai hengityksenhallintaa sukseen ohjaamiseen. Tämä antaa kaikille mahdollisuuden hiihtää itsenäisesti vamman vaikeustasosta huolimatta. TetraSki on levinnyt ympäri USA:ta ja se on myös Kanadassa, Ranskassa ja Sveitsissä.

Myös Hollanti saa demonstraation myöhemmin tänä syksynä.

Tetradapt Initiative sai alkunsa vuonna 2008, kun perustaja ja visionääri, lääketieteen tohtori **Jeffrey Rosenbluth** haaveili siitä, kuinka uusinta tekniikkaa käyttäen voitaisiin auttaa selkäydinvammaisia tai selkäydinsairaita urheilemaan monipuolisesti ja virkistymään urheilun kautta. Tetradapt tekee yhteistyötä Utahin yliopiston eri alojen parhaiden insinöörien, tutkijoiden, liike-elämän ja lääketieteen edustajien kanssa suunnitellessaan, valmistaessaan ja toimittaessaan huipputason laitteita ja varusteita halvaantuneille henkilöille. Myös paralympiamaailma on kiinnostunut projektista yrittäessään panostaa vaikeasti vammautuneiden mahdollisuuksiin ja vaihtoehtoihin harrastus- ja kilpaurheilussa. Tanjan työryhmä on edennyt kilpailutasolle TetraSki:n kanssa. Ensimmäiset kisatetit vedettiin viime talvena, ja sitä seurasi TetraSki Express GS kisa. Nyt kisoja järjestetään eri puolilla USA:ta ja TetraSki mahdollistaa useiden eri vammausryhmien osallistumisen.

Urheilu rikastaa elämää

Mainostelevisiion uutisissa vuonna 2019 Tanja Kari kertoo, millainen rikkaus urheilu on hänelle ollut.

– Se, mitä itse hiihdon kautta sain, oli sellainen kasvatus, itsensä tutkistelu ja yhteiskunnan tarkastelu ympärillä. Minulla oli hyvä ymmärrys siitä, missä mennään. Pystyin kuitenkin suht tasapäisesti kilpailemaan vammattomien kanssa. Se toi minulle haastetta ja näin, että ympäristön suhtautuminen muuttui monta kertaa ja myönteiseen suuntaan. Näitä juttuja ei voi missään nimessä rahalla mitata, Kari sanoo ja jatkaa:

– Monesti minulta kysyttiin, mitä jos minulla olisi enemmän resursseja tai kaksi kättä. Sainoin, että minulla on, mitä on, ja näillä mennään. Minä pääsen tähän näillä resursseilla ja tällä kunnolla. ✨

Lähteet

Tanja Kari (paralympia.fi)

International Paralympic Committee | IPC

A Leap of Faith | University of Utah Health

Tervo/Tervonen ja geneettinen sukututkimus

Sari Karjalaisen esitelmä 30.7.2022 Oulun sukukokouksessa

Sari Karjalainen

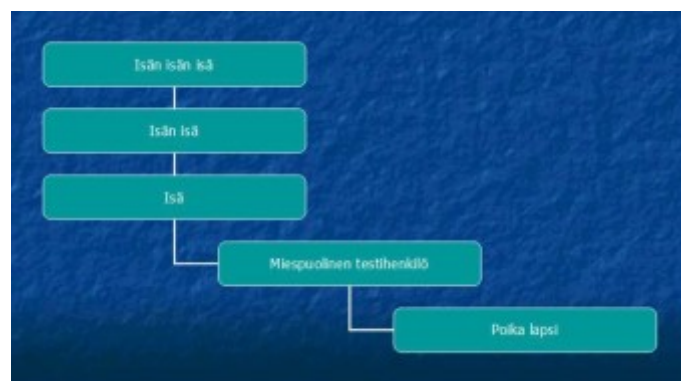
Yleistä testauksesta

- Voidaan tehdä isälinjatutkimusta eli Y-kromosomitutkimus (Y-DNA) isänisänisänisän jne.
- Voidaan tehdä myös äitilinjan testejä eli MtDNA eli äidinäidinäidin jne.
- Miehestä voidaan tehdä sekä äiti- että isälinjan testit.
- Naisesta vain äitilinjan, koska naisella ei ole Y-kromosomia.
- Sekä naisesta että miehestä voi teettää autosomalitestin Family Finder, Relave Finder.
- Tervo/Tervonen-suvusta on tiedossa Y-DNA testejä sekä autosomalitestejä.

Mitä testistä hyötyy?

- Suvussa saattaa olla useita haaroja, joiden jäljittäminen perinteisin sukututkimuskeinoin voi olla vaikeaa ja sukulaisuuden löytäminen tämän vuoksi hankalaa.
- Saman sukunimen omaavat eivät välttämättä ole saman isälinjaisen miehen jälkeläisiä. Tämä pystytään testillä joko kumoamaan tai todistamaan.
- Löydetäänkö koskaan säilyneitä asiakirjoja sukututkimuksen avuksi esim. 1200-1300-luvulta? DNA-testaus menee pidemmälle, ja saamme tietää mitkä sukuhaarat kuuluvat saman esi-isän jälkeläisiin.
- Perinteinen sukututkimus nojautuu mm. kirkonkirjoihin, tuomioasiakirjoihin, henkikirjoihin jne., joiden tiedoista keskimääräisesti yli 5% on virheellisiä.
- Sillä saadaan tietoja saman esi-isän jälkeläisten muuttoliikkeistä.
- DNA-tutkimusta voidaankin käyttää jo tehtyjen sukututkimusten tarkastamiseen, sillä voi vahvistaa tehdyt tutkimuksen oikeiksi taikka kumota ne.
- Suvun mieslinjojen Y-DNA-tutkimustulosten tulee olla lähes samoja, jos tutkitut miehet ovat esim. saman 1500-luvulla eläneen kantaisän biologisia jälkeläisiä.
- Voi löytää uusia sukulinjoja!!

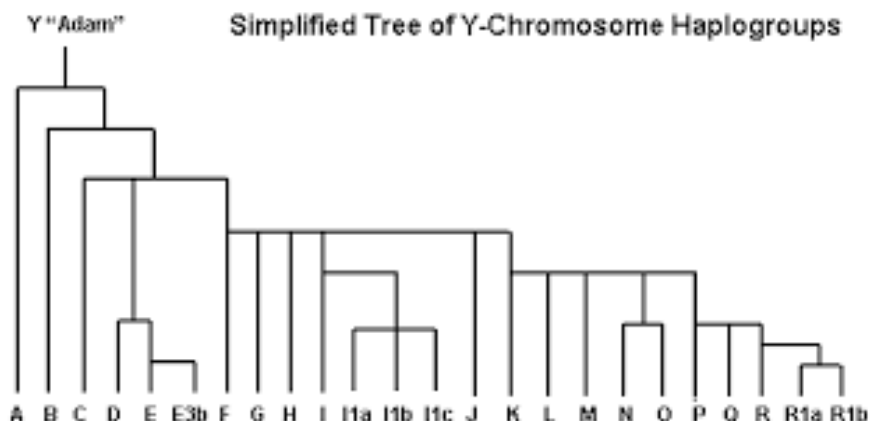
Y-DNA periytyminen

Haplopuu ja haploryhmä

- Haplopuu on evoluutiopuu, eli puumainen haploryhmäesitys
- Puita on sekä isälinjoille Y-DNA sekä äitilinjoille MtDNA
- Haploryhmä tarkoittaa paikkaa tässä em. puussa.

Y-DNA eli isänlinjainen haplopuu

DYS ja markkerit

- DYS on lyhenne sanasta DNA Y chromosome Segment
- Numerosarjat ovat toistosarjoja siitä, miten monta kertaa nukleotidien (=DNA:n rakenneyksikkö) sekvenssi toistuu kyseisessä kohdassa.
- Näitä sekvenssejä kutsutaan STR-lyhenteellä, joka tulee sanoista Short Tandem Repeats. Näitä geneettisessä sukututkimuksessa kutsutaan markkereiksi.

DYS ja Markkerit

Kuvan lähde: Family Tree DNA

Allele	DYS393	DYS390	DYS19	DYS391	DYS385	DYS426	DYS388	DYS439	DYS389-I	DYS392	DYS389-II	
	14	23	14	11	11-13	11	12	10	13	13	29	
Allele	DYS458	DYS459	DYS455	DYS454	DYS447	DYS437	DYS448	DYS449		DYS464		
	17	10-10	11	12	25	14	19	29		15-15-15-15		
Allele	DYS460	GATA-H4	YCAII	DYS456	DYS607	DYS576	DYS570	CDY	DYS442	DYS438		
	11	11	18-20	13	15	18	19	33-33	14	10		
Allele	DYS531	DYS578	DYF395S1	DYS590	DYS537	DYS641	DYS472	DYF406S1	DYS511			
	11	8	15-17	8	8	10	8	11	10			
Allele	DYS425	DYS413	DYS557	DYS594	DYS436	DYS490	DYS534	DYS450	DYS444	DYS481	DYS520	DYS446
	12	21-22	14	10	12	12	18	7	14	20	21	14
Allele	DYS617	DYS568	DYS487	DYS572	DYS640	DYS492	DYS565					
	12	11	10	10	11	12	11					

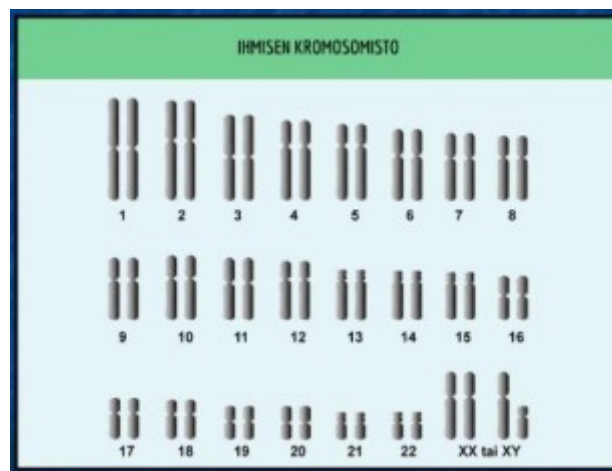
Mutaatiot

- Mutaatiot syntyvät aina isän ja pojan välissä, ei esim. isoisän ja lapsenlapsen välissä. Mutaatiolla tarkoitetaan periytyvää tai pysyvää muutosta sukusolujen osissa.
- Mutaatio välittyy tytärsoluille ja seuraaville sukupolville aiheuttaen myös niissä mutaattisolujen tai -yksilöiden synnyn.
- Mutaatio voi aiheuttaa toisinaan vakavan sairauden tai rakenteen muutoksen, useimmiten se on kuitenkin harmiton.
- Evoluution kannalta mutaatiot ovat ainoa tapa tuottaa uusia vaihtoehtoisia muotoja geenien perimään. Ilman mutaatioita ei olisi voinut syntyä yksilöiden tai lajien välisiä eroja – ilman mutaatioita roikkuisimme vielä puissa.

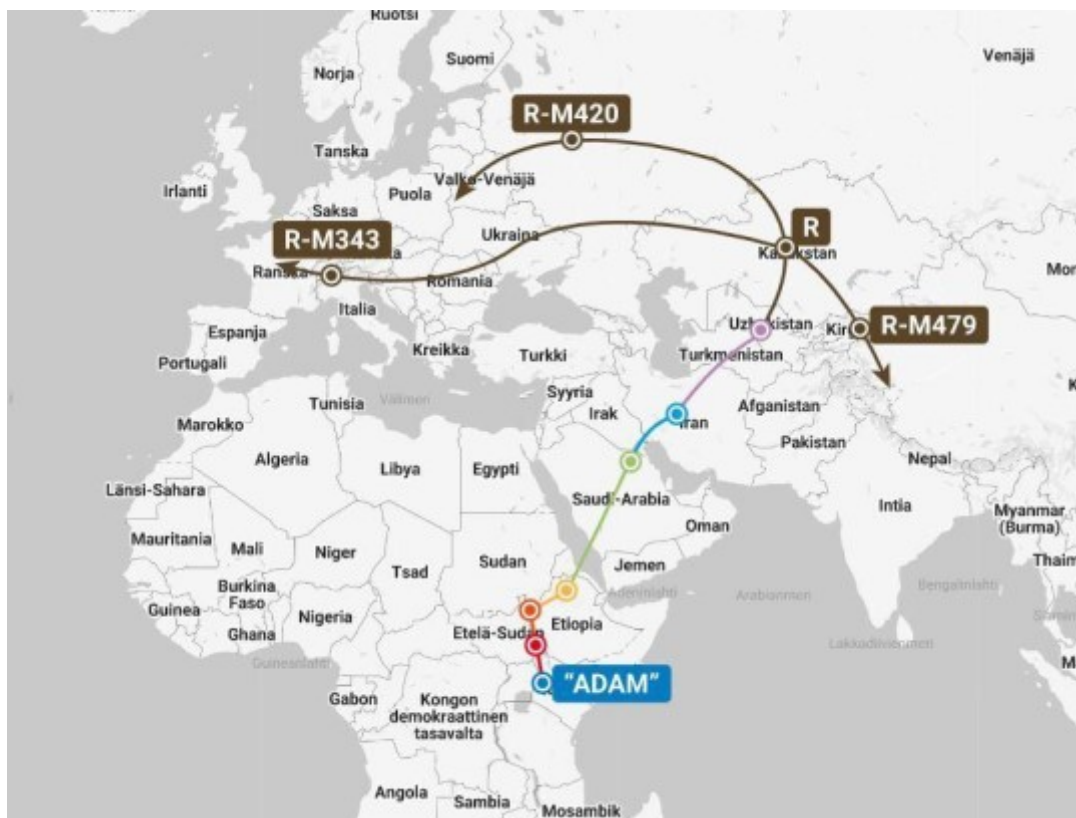
Autosomalitestit

- Testi antaa tietoja samojen kantavanhempien jälkeläisistä – serkkuuksista.
- Autosomikromosomeja ovat kaikki muut kromosomit, paitsi sukukromosomit.
- Testillä määritetään autosomaaliDNA:ta sekä X-kromosomin DNA:ta.
- Autosomaalitestituloksilla ei ole mitään tekemistä YDNA tai MtDna tuloksiin. Täysin eri testi.
- Testillä saa tietoja kaikista sukuhaaroista (FTDNA 6 sukupolvea).
- Tuloksia verrataan jo olemassa oleviin testattuihin.
- Tee hyvä sukupuu perinteisellä keinolla.
- Hyvä apukeino perinteiseen sukututkimukseen.

Autosomalitesti kromosomit

Juho Laurinpoika Tervon isälinjan muuttoliike

Lauri Juhonpoika Tervonen s. n. 1595, isälinja Jaalangan Tervonen

- Kuuluu mieslinjaisessa evoluutiopuussa R-isälinjaan (Y-DNA)
- Tarkemmin R-M512 (M198), sen ikäarvio on n. 14000 v eaa.
- Samaa isälinjaa on myös Vienen Karjalassa Karpov-suku (kaksi testiä heistä) sekä Vasiljev-suku.
- Molemmat suvut ovat alkuaan Uhtuan kunnan Alajärven kylästä, mutta yhteistä esi-isää ei ole arkistolähteistä löytynyt.

Tervonen/Tervo isälinjan testejä

- FtDNA firman kautta tehty kolme Tervonen-isälinjasta.
- Yksi testeistä on Sotkamon Tervonen. Esi-isä Pekka Laurinpoika Tervo syntynyt n. 1660 Sotkamon Tipasojan Laatikkalassa.
- Toinen testeistä on Paltamon Melalahden Leinolan Antti Tuomaanpka Tervonen s. 12.2.1738. Hänet on yhdistetty sukututkimuksissa Jaalangan Tervosiin!
- Sotkamon Tipasojan ja Paltamon Melalahden Tervonen Y-DNA täysin eri haploa (N-M231) kuin Jaalangan Lauri Juhonpka Tervon Y-DNA R-M512 (mikäli testihenkilö on tehnyt oikein sukututkimuksensa).

Autosomalitesteit Tervonen

- Suvusta tehty autosomalitestejä MyHeritagen kautta
- Esi-isä Jaalangan Juho Laurinpka Tervonen (Tervo) s. n. 1595
- Raakadatasta saa karkean tason YDNA haplon käyttämällä CladeFinder työkalua <https://cladefinder.yseq.net/>
- Y-DNA on raakaversio, ja näyttää NO haploa. Ehkä muuttuu kun tehtäisiin tarkempi Y-DNA testi FTDNA:lla

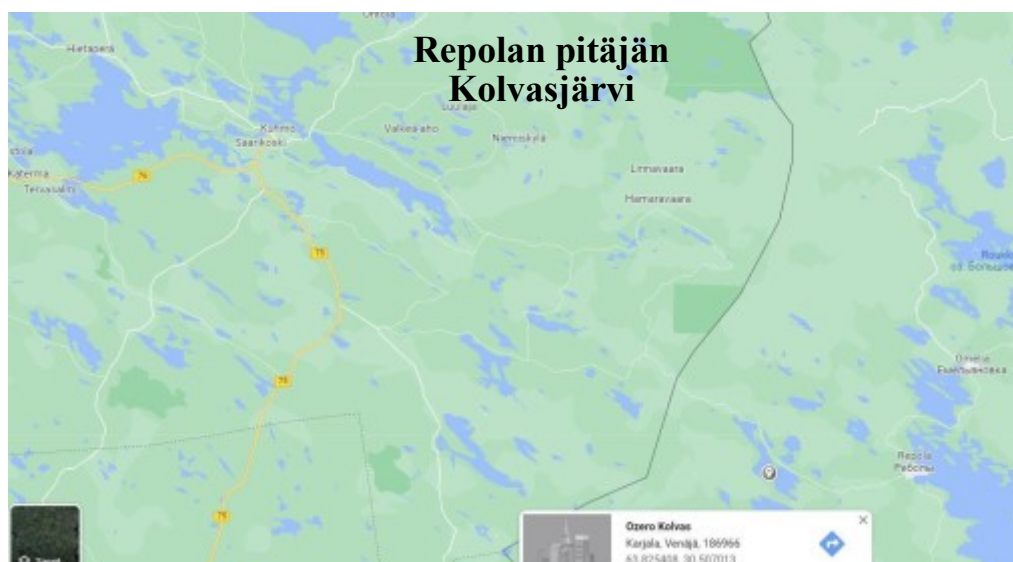
R1a migraatioreittejä n. 1000 v eaa.

Tervoja/Tervosia Karjalassa

- Vienan Karjalassa Vuokkiniemen kylässä Tervasov eli Tervonen. Siellä jo v. 1678/79 varhaisin esi-isä Afanasij (Ohvo) s. n. 1628. Sukunimi tuolloin kirjoitettu Tortshejev, mutta myöhemmin jälkeläisillä Tervasov. Suku asettui Vuonnisen kylään. MyHeritagessa heistä testejä 2 kpl. Tulevat mätseiksi Lauri Juhonpoika Tervon testiin.
- Vuonna 1678/79 Repolan Virrassa asui Stenka (Stepan) Terenteinpoika Tervujev.
- Vuonna 1678/79 Repolan Kolvasjärvellä asui Vasilij Terenteinpoika Tervujev. Hänen poikansa Amos ilmestyy Kiimasjärvelle 1723.
- Kiestingin kunnan alkueella eri kylissä Smolennikov sukua, Смoла = Smola tarkoittaa tervaa. Karjalaisittain he ovat Tervani/Tervoni-nimisiä.
- Uhtuan ja Kämpälän kylän Terentjevit ovat vaihtaneet Suomessa sukunimekseen Tervonen.
- Vuonna 1755 Kajaanin markkinoilla oli venäläinen laukkukauppias Polykarpus Tervonen Kiimasjärveltä. Hän oli Polikarp Leonteinpoika Tervoni suom. Tervonen s. n. 1729

Vienan Karjalan karttoja

Kirjaesittely: Pekka Kämäräisen aikamatkoja Kainuussa 1600 - 1900

Teksti: Kirsti Tervo

Kotiseutunsa historiaan voi tutustua vaikkapa lukemalla paikkakunnalle sijoitettuja, todellisiin tapahtumiin ja henkilöihin pohjautuvia romaaneja. Lukiessaan voi kuvitella omienkin varhaisten sukulaisten elämäntulkua noina aikoina. Kaikkien vaikeiden vaiheiden keskellä joku perheenjäsen, perhe tai suku on säästynyt ja elämä on jatkunut. Me olemme siitä todisteena.

Pekka Kämäräinen on Kiuruvedellä syntynyt luokanopettaja ja kirjailija. Hän toimi Puolangalla opettajana 1966–1972 ja Paltamossa 1973–2008. Eläkkeelle jääminen antoi aikaa uuteen. Kämäräinen on kirjoittanut novelleja, näytelmiä ja romaaneja. Hänen lastennäytelmiään on julkaistu lehdessä sekä ohjelmakirjoissa. Esittelen muutamia Kämäräisen romaanien sisältöjä tapahtumien aikajärjestyksessä: *Perinnöt*, ilmestyi v. 2020, *Elias* v. 2021 ja tuorein *Agitaattori* v. 2022.

Perinnöt (1600-luku)

Tosipohjaisen romaanin tapahtumapaikka on Kajaanin linna ja pieni Pietari Brahen perustama erämaakaupunki. Kirjan henkilöistä vain päähenkilöt, Eerik Vivallius ja Rebekka Tuhkanen, ovat kuvitteellisia.

Uppsalan yliopistossa opiskellut Eerik Vivallius tulee Kajaanin linnaan tutkimaan isänsä runoilija Lars Vivalliuksen vankina oloa. Vakoilijaksi epäily Eerik vangitaan. Lohtua ankeaan vankilaan tuo Rebekka.

Linnan rakentaminen ja elämä sekä valmiissa linnassa että kaupungissa kuvataan yksityiskohtaisesti railakkaita juhlia unohtamatta. Mestaaminen, piiskaukset ja kujanjuoksun seuraaminen tuovat oman pöyryttävän lisänsä tapahtumiin. Taikausko ja kirkon ankara ote ihmisten elämään tulevat hyvin esille. Polttorviokin on käytössä.

Eerik toimii kirjuriina komendantti Långin mukana raastuvan kokouksissa, ja näin tulee kuvatuksi pienen kaupungin ja linnan elämää hyvinkin tarkasti. Sitten ajat muuttuvat, Lång lähtee ja Pietari Brahen aika päättyy.

Suuret nälkävuodet koettelevat koko Kainuuta. Kajaani on melkein autio. Sarkasodan seurauksena Kajaanissa koetaan verilöyly, mutta pahin on vasta tulossa. Venäläiset saapuvat Kainuuseenkin, ja pormestarin käskystä kaupunki poltetaan. Väki pakenee linnaan. Suuret vihollisjoukot alkavat piirittää Kajaanin linnaa. Viisi viikkoa puolustajat kestävät, mutta sitten voimat loppuvat.

Elias (1800-luku)

Elias on tosipohjainen romaani, joka paljastaa Lönnrotin elämää kajaanilaisten parissa, kuvaa hänen suunnatonta työmääräänsä ja yksityiskohtia hänen uskomatto-

milta runonkeruumatkoiltaan.

Kun **Elias Lönnrot** saapui tammikuussa 1833 Kajaanin piirilääkäriksi, riehui koko Kainuussa nälänhädän lisäksi karkea kulkutautiepidemia. Nuori lääkäri yritti parhaansa mukaan taltuttaa taudin leviämistä, mutta sairastui itsekin. Toivuttuaan Elias pääsi tutustumaan Kajaanin ja Paltamon herrasväkeen. Iloisia kortti-iltoja pidettiin totilaseja kilistellen milloin pappilassa, milloin viskaalin salissa.

Elias oli jo ennen Kajaaniin tuloaan kerännyt kansanrunoja. Nyt hän teki useita matkoja ja taivalsi satoja kilometrejä Vienan Karjalan kylissä ja laulatti vanhoja runon taitajia. Näistä palasista hän kokosi Vanhan Kalevalan. Huikeita seikkailuretkiä olivat matkat Kuolaan ja vuoden kestävä matka Jäämeren rantamille ja sieltä Laatokan Karjalaan. Elias toteutti myös unelmansa ja työsti sanakirjan, kokosi kirjaksi arvoituksia ja sananlaskuja sekä synnytti vuonna 1849 nykyisen Kalevalan.

Tohtori yllätti kajaanilaiset vihdoin avioitumalla. Nuori vaimo oli tehokas, ja iso talo rakennettiin kaupungin parhaalle paikalle. Uudessa kodissa koettiin pian sekä isoja iloja että suuria suruja. Elämä kuitenkin jatkui siellä, kunnes Elias houkuteltiin Helsingin yliopiston professorin virkaan. Pari vuosikymmentä Kajaanin piirilääkärinä päättyi, mutta työ suomen kielen ja kirjallisuuden kehittäjänä jatkui.

Agitaattori (1900-luku)

Janne Myyryläisen nimi vilahtelee lukemattomissa yhteyksissä Kainuun historiassa. Viipurin seudulta muuttanut parikymppinen nuorukainen sai Kainuussa kokea kämppälämän karuuden ja jätkien ankaran työn. Kajaanissa odotti Eeva, joka sai Jannen palaamaan savottareissuilta kaupunkiin ja tutustumaan työväenyhdistyksen toimintaan. Hänelle tarjoutui oivallinen tilaisuus levittää työväen aatetta, kun hänet nimitettiin Kainuuseen perustettujen "Osuloiden" matkatarkastajaksi. Janne kiersi kylästä toiseen ja sai vallankumouksen palon syttymään Kainuussa. Kun lähestyttiin kapinatalvea, teki Janne salaperäistä työtä kaartien aseistamiseksi.

Kun etelässä jo taisteltiin, yritettiin Kajaanissa edetä sovinnon tiellä, mutta tilanteet johtivat Jannenkin vangitsemiseen. Välttääkseen edessä olevan tuhon Janne teki omat hullunrohkeat ratkaisunsa. Vallankumouksen valmistelu ja uuden kapinan aloittaminen Pohjois-Suomessa vei Jannen Neuvosto-Venäjäälle. Kapina näytti jo alkavan, kun Janne nyt **Jahvetti Moilasena** johti punaupseerien kanssa ns. läskikapinaa Sallassa helmikuun alussa 1922. Sen jälkeen Jannen nimi vaihtui taas. **Juuso Materona** hän toimi menestyksekkäästi monessa virassa Neuvosto-Venäjällä, mutta siten alkoivat vaikeudet.

Lähteet: Wikipedia, Adlibris

Sukuseura Tervo-Tervonen ry:n säännöt

Hyväksytty: seuran hallitus 19.2.2022

Hyväksytty: sukokokous 30.7.2022

Hyväksytty: Patentti- ja rekisterihallitus 22.08.2022

1 § Nimi ja kotipaikka

Yhdistyksen nimi on Sukuseura Tervo - Tervonen ry ja sen kotipaikka on Paltamo. Yhdistystä nimitetään näissä säännöissä sukuseuraksi tai seuraksi.

2 § Tarkoitus ja toimintamuodot

Seuran tarkoituksena on selvittää Tervojen ja Tervosten sukujen vaiheita ja historiaa, vaalia sukujen perinteitä, kunnioittaa menneiden sukupolvien muistoa ja edistää yhteenkuuluvaisuuden tunnetta sukujen jäsenten keskuudessa sekä tehdä sukuseura- ja sukututkimustyötä tunnetuksi ja muutoinkin edistää kotiseututyötä.

Seura pyrkii toteuttamaan tarkoituksensa

- järjestämällä yhteisiä kokouksia, sukupäiviä, retkeilyjä ja muita seuran toimintaan liittyviä tilaisuuksia,
- keräämällä ja arkistoimalla sukua koskevaa tietoutta,
- selvittämällä ja auttamalla suvun jäseniä selvittämään suvun vaiheita sekä saattamalla tutkimustyön tulokset jäsenten tietoon,
- harjoittamalla seuran tarkoituksensa edistävää julkaisu-toimintaa, sekä
- toteuttamalla yhteistyötä sukututkimus-, kotiseutu-, kaupunki- ja kyläyhdistysten sekä muiden tarpeellisten paikallisten, alueellisten ja valtakunnallisten yhteistyötahojen kanssa

Toimintansa tukemiseksi sukuseura voi ottaa vastaan testamattua ja lahjoitettua omaisuutta sekä avustuksia, perustaa sukututkimus- ja muita rahastoja sekä asianomaisella luvalla järjestää varainkeräyksiä ja arpajaisia. Seura voi omistaa toimintansa kannalta tarpeellisia kiinteistöjä.

Seura ei harjoita elinkeinotoimintaa eikä sen tarkoituksena ole taloudellisen hyödyn tai voiton tuottaminen jäsenilleen.

3 § Jäsenet

Seuran varsinaiseksi jäseneksi voidaan hyväksyä jokainen 15 vuotta täyttänyt henkilö, joka isän tai äidin puolelta on Tervojen tai Tervosten sukuun kuuluva tai tämän puoliso.

Kannatusjäseneksi voidaan hyväksyä yksityinen henkilö tai oikeuskelpoinen yhteisö, joka haluaa tukea seuran tarkoituksensa ja toimintansa.

Varsinaiset jäsenet ja kannatusjäsenet hyväksyy hakemuksesta seuran hallitus. Jäsenyys alkaa, kun hakija on jäsenyyden hyväksymisen jälkeen maksanut ensimmäisen jäsenmaksunsa.

Kunniapuheenjohtajaksi tai -jäseneksi voidaan hallituksen esityksestä seuran sukokokouksessa kutsua henkilö, joka on huomattavasti edistänyt ja tukenut yhdistyksen toimintaa.

Seuran jäsenen alle 15-vuotiaat lapset voivat liittyä seuraan nuorisojäseninä.

4 § Jäsenen eroaminen ja erottaminen

Jäsenen, joka haluaa erota seurasta, on ilmoitettava siitä kirjallisesti seuran hallitukselle tai sen puheenjohtajalle taikka suullisesti seuran kokouksessa pöytäkirjaan merkittäväksi.

Seuran hallitus voi erottaa sukuseurasta jäsenen, joka on jättänyt eräänntyneen jäsenmaksunsa maksamatta viimeksi kuluneelta kalenterivuodelta tai on muuten jättänyt täyttämättä ne velvoitukset, joihin hän on seuraan liittymällä sitoutunut tai on menettelyllään seurassa tai sen ulkopuolella huomattavasti vahingoittanut sitä tai ei enää täytä laissa taikka sukuseuran säännöissä mainittuja jäsenyyden ehtoja.

5 § Jäsenmaksu

Seuran varsinaisen ja kannatusjäsenen tulee suorittaa varsinaisen sukokokouksen vuosittain vahvistama jäsenmaksu. Liittymisvuoden jäsenmaksu pitää maksaa, jos seuran hallitus on hyväksynyt jäsenanomuksen ennen marraskuun alkua. Seuran hallitus voi myöntää vapautuksen jäsenmaksusta korkean iän, sairauden tai muun syyn aiheuttaman maksukyvyyn heikentymisen perusteella. Kunniapuheenjohtaja, kunniajäsenet ja nuorisojäsenet eivät suorita jäsenmaksuja.

6 § Hallitus

Seuran asioita hoitaa hallitus, joka valitaan varsinaisessa sukokokouksessa. Jäseniä valittaessa otetaan huomioon eri sukuhaarojen tasapuolinen edustus. Hallituksen toimikausi on varsinaisten sukokokousten välinen aika.

Hallitukseen kuuluu vähintään kuusi ja enintään yhdeksän jäsentä. Hallituksen jäsenten toimikausi on kolme varsinaisten sukokokouksien välistä kautta. Jos jäseniä on kuusi, heistä on jokaisessa sukokokouksessa erovuorossa kaksi. Jos jäseniä on enemmän, erovuorossa on kahdessa ensimmäisessä sukokokouksessa kolme ja kolmannessa sukokokouksessa loput. Kahden ensimmäisen sukokokouksen erovuoroiset määrätään arvalla. Erovuorossa oleva jäsen voidaan valita uudelleen.

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja sihteerin sekä keskuudestaan, muista seuran jäsenistä tai ulkopuolisista henkilöistä rahastonhoitajan sekä seuran muut mahdolliset toimihenkilöt.

Hallituksen puheenjohtajaa kutsutaan myös sukuseuran esimieheksi ja varapuheenjohtajaa myös sukuseuran varaesimieheksi.

Hallitus kokoontuu sukuseuran esimiehen tai hänen estyneenä ollessa varaesimiehen kutsusta, kun he katsovat siihen olevan aihetta tai kun vähintään puolet hallituksen jäsenistä sitä vaatii. Hallituksen kokouskutsu on toimitettava hallituksen kokoukseen osallistuville kaksi (2) viikkoa ennen kokousta. Kokoukseen voidaan osallistua tai kokous voidaan pitää myös tietoliikenneyhteyden avulla.

Sukokokouksessa valitun, uuden hallituksen ensimmäisen kokouksen koollekutsujan on entinen esimies, entinen va-

raesimies tai valitun hallituksen vanhin henkilö tässä järjestyksessä.

Hallitus on päätösvaltainen, kun vähintään puolet sen jäsenistä, puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja mukaan luettuna on läsnä. Päätökset tehdään yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, vaaleissa kuitenkin arpa.

Hallituksen kokouksista on pidettävä pöytäkirjaa.

Seuran jäsenistä tulee hallituksen pitää jäsenluettelo. Hallitus voi keskuudestaan tai muista seuran jäsenistä asettaa avukseen valiokuntia erityisten tehtävien hoitamista varten.

7 § Sukuseuran nimen kirjoittaminen

Seuran nimen kirjoittavat sukuseuran esimies ja varaesimies yhdessä tahi jompikumpi heistä yhdessä seuran sihteerin tai rahastonhoitajan kanssa taikka sihteeri ja rahastonhoitaja yhdessä.

8 § Tilikausi ja toiminnantarkastus

Sukuseuran tilikausi päättyy vuosittain 31.12. Tilinpäätökset tarvittavine asiakirjoineen ja hallituksen vuosikertomukset on annettava toiminnantarkastajalle tarkastettavaksi viimeistään seuraavan helmikuun loppuun mennessä.

Toiminnantarkastajan kirjallinen lausunto tilien ja seuran hallinnon tarkastuksesta on annettava hallitukselle viimeistään seuraavan huhtikuun loppuun mennessä. Seuran veroilmoitus annetaan hallituksen helmikuussa hyväksymien tietojen pohjalta. Veroilmoituksen korjaukset ja mahdollisesti puuttuvat liitteet toimitetaan verohallintoon heti kun ne ovat käytettävissä.

9 § Sukuseuran sukkokoukset

Sukuseuran kokoukseen voidaan osallistua myös postitse ennen kokousta taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana. Etäyhteyden kautta osallistuminen vaatii ennakoilmoittautumista seitsemän päivää ennen kokousta, jotta osallistujan jäsenyys voidaan varmistaa ja valmistella tietoliikenneyhteys.

Seuran varsinainen sukkokoukset on kaikkien seuran jäsenten kokous, joka pidetään sukkokoukset päätöksellä 1 - 3 vuoden välein hallituksen kutsusta sen määräämässä paikassa ja määräämässä aikana touko - syyskuun kuluessa. Jos kokousta ei ylivoimaisen esteen takia voida pitää sukkokoukset valitsemana aikana, hallitus voi siirtää kokousta ja kutsua sen koolle jonain muuna aikana saman vuoden touko - syyskuun kuluessa.

Ylimääräinen sukkokoukset pidetään, kun seuran sukkokoukset niin päättää tai kun hallitus katsoo siihen olevan aihetta tai kun vähintään yksi kymmenesosa (1/10) yhdistyksen äänioikeutetuista jäsenistä sitä hallitukselta erityisesti ilmoitettua asiaa varten kirjallisesti vaatii. Kokous on pidettävä neljänkymmenen (40) vuorokauden kuluessa siitä, kun vaatimus sen pitämisestä on esitetty hallitukselle.

Seuran sukkokouksetssa on jokaisella varsinaisella jäsenellä, kunniapuheenjohtajalla ja kunniajäsenellä yksi ääni. Kansalliskokouksella ja nuorisokokouksella on kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus. Sukkokuksella päätökseksi tulee, ellei säännöissä ole toisin määrätty, se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan ratkai-

see kokouksen puheenjohtajan ääni, vaaleissa kuitenkin arpa.

10 § Sukuseuran sukkokoukset koollekutsuminen

Hallituksen on kutsuttava sukuseuran varsinaiset sukkokoukset koolle viimeistään neljä (4) viikkoa ennen kokousta jäsenille postitetuilla kirjeillä tai sähköpostitse. Lisäksi sukkokouksetssa ilmoitetaan myös seuran nettisivuilla, seuran kotipaikkakunnalla ilmestyvässä sanomalehdessä tai jollain muulla sopivalla tavalla. Sama koskee ylimääräisiä kokouksia.

11 § Varsinainen sukkokoukset

Varsinaisessa sukkokouksetssa käsitellään seuraavat asiat:

1. Kokouksen avaa sukuseuran esimies tai varaesimies
2. Valitaan kokoukselle puheenjohtaja, sihteeri, kaksi pöytäkirjantarkastajaa ja tarvittaessa kaksi ääntenlaskijaa
3. Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus sekä hyväksytään kokouksen työjärjestys
4. Esitetään hallituksen kertomus edellisen sukkokouksetkauden toiminnasta, samoin tilit ja toiminnantarkastajan kirjallinen lausunto
5. Päätetään tilinpäätöksetssa vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille
6. Päätetään jäsenmaksun suuruudesta
7. Päätetään hallituksen jäsenten määrä ja valitaan jäsenet hallitukselle erovuoroisten tilalle
8. Valitaan toiminnantarkastaja ja tälle varahenkilö tarkastamaan alkaneen kalenterivuoden tilejä ja seuran hallintoa
9. Päätetään seuraavasta kokouksetssa
10. Päätetään hallituksen esittämän seuraavan toimintakauden toimintasuunnitelmasta ja talousarviosta
11. Päätetään muista kokouksutsussa mainituista asioista

Mikäli sukuseuran jäsen haluaa saada jonkin asian sukkokouksetssa käsiteltäväksi, on hänen ilmoitettava siitä kirjallisesti hallitukselle kaksi kuukautta ennen sukkokouksetssa, jotta asia voidaan sisällyttää kokouksutsuun.

12 § Sääntöjen muuttaminen ja sukuseuran purkaminen

Päätös sääntöjen muuttamisesta tai seuran purkamisesta voidaan tehdä vain, jos siitä on kokouksutsussa ilmoitettu.

Sukuseuran purkamista tai lakkauttamista koskeva päätös on tehtävä kahdessa peräkkäisessä suvun kokouksessa, jotka pidetään vähintään kahden kuukauden väliajoin.

Päätös sääntöjen muuttamisesta tai seuran purkamisesta voidaan tehdä, jos sitä kannattaa kolme neljäsosan (3/4) enemmistö annetuista äänistä. Sääntöjen muuttuessa saavutetut jäsenoikeudet kuitenkin säilyvät.

Jos seura purkautuu, viimeisessä sukkokouksetssa on päätettävä seuran omaisuuden käyttämisestä seuran tarkoituspäriä edistävällä tavalla. Seuran arkisto on luovutettava Kansalliskokoukselle tai alueen maakunta-arkistolle taikka muutoin tukemaan suku- ja henkilöhistoriallista tutkimustyötä.

13 § Yhdistyslain noudattaminen

Kaikkessa muussa noudatetaan yhdistyslain voimassa olevia säännöksiä.

Käräjätäkirjat kertovat Heikki Mikonpoika Tervosen (1756-1833) perheestä

Teksti: Jouko Huttunen

Mainuan kylän vanhimman talon (Leinola nro 1) isäntä **Heikki Mikonpoika Tervonen** oli monessa mukana. Muun muassa hän edusti Kainuuta v. 1809 Porvoon valtiopäivillä ja tapasi v. 1819 Venäjän keisarin Aleksanteri I:n Vuolijoella. Eipä ihme, että kateelliset aikalaiset puhuivat Mainuan kuninkaasta.

Heikillä oli kahdesta aviostaan kaikkiaan 11 lasta. Lapsiluvultaan tavanomainen perhe noihin aikoihin, mutta sangen poikkeava lapsikratras siinä mielessä, että heistä kaikki selvisivät hengissä aikuisikään saakka. Yleisesti kymmenestä lapsesta aikuistui noina aikoina vain vajaa puolet. Esimerkiksi vielä 50 vuotta myöhemmin Hirvimäellä isoisäni Paavon yhdestätoista sisaruksesta selviytyi vain neljä aikuisikäisiksi. Olisiko tämän ”kuningas”-Heikin taloudenpito ollut keskimääräistä valistuneempaa?

Heikin 1. aviosta **Kaarina Halosen** kanssa syntyi 6 lasta. Heistä v. 1780 syntynyt Kirsti avioitui aikanaan Iisalmen Ryhälänmäelle Juho Kakkiselle. 1786 syntynyt Kaarina ja 1789 syntynyt Anna Susanna löysivät puolisonsa naapuritalosta, Koljolan herastuomarin pojista Heikki ja Matti Mikko-sesta. Kolmesta pojasta 1777 syntynyt Heikki ja 1782 syntynyt Juho asuivat pitkään Leinolassa. 1784 syntynyt Mikko myi aikanaan osansa talosta veljilleen ja osti 1820 paikkeilla Lehtovaaralta Ronkaalan talon, Mainua nro 8, josta Juho Huttusen perhe muutti Sotkamon puolelle Raudanveden kylän Halmetmäen taloon.

Kaarina-vaimo kuoli 1791. Heikin toinen vaimo, **Anna Pussinen** synnytti perheeseen neljä tytärtä ja yhden pojan eli Antin, joka asui Leinolassa 1840-luvulle saakka. Tyttäristä 1792 syntynyt Reeta meni aikanaan Jormualle Antti Kilpeläisen vaimoksi. 1794 syntynyt Elina avioitui Aron Karjalaiselle Saaresmäelle, 1797 syntynyt Loviisa Vuottolahteen Aatami Lämsälle ja 1800 syntynyt

Maria, kuten kaksi vanhempaa siskoaan, naapuritaloon Koljolaan Simo Mikkoselle.

Venäjä valloitti 1809 Suomen Ruotsilta. Mainuan kylä eleli entiseen malliin, sota 1808-1809 ei juuri Kainuuta koskenut, virkamiehet ja ruotsinkielinen hallinto jatkoivat, vaikka ylin isännöys olikin Venäjällä.

1820-luvulla vakiintui Leinolan talon omistus kokonaan Tervosten suvulle. Vuoteen 1808 saakka oli puolet talosta ollut vanhastaan Leinosten suvulla. Vanhaisäntä, valtiopäivämies Heikin ikääntyessä kävi niin, että pojat **Juho** ja **Antti** saivat molemmat nimiinsä puolet Leinolasta.

Veljesten (oikeastaan velipuolien, eri äitiä) välit eivät tästäkään parantuneet, vaan keskinäinen riitely ja käräjöinti jatkuivat vuosikausia. Yleensäkin talonpoikien kesken riitti riidan aiheita, milloin joku niitti toisen niityltä heinät, milloin kaskan poltto lipsahti naapurin puolelle, milloin kalastettiin toisen vesillä.

Nuorempi Antti-poika oli varsinkin riidanhaluinen, hän oli vuosikausia Paltamon käräjien vakioasiakkaita, haastoi leivättömän pöydän ääreen naapureita, kyläläisiä ja usein veljensä Juhon. Vuosien nahistelun jälkeen tilanne jotenkin karkasi käsistä, kun Antti pieksi Juhon pahanpäiväisesti verihaavoille vapunpäivänä 1830. Antti oli mennyt aamulla jauhamaan viljaansa Kivijoen myllylle, jonne myös Juholla tuli iltapäivällä asiaa. Molemmat olivat liikkeellä hevosella ja reellä, ajoivat ilmeisesti myllylle suorinta tietä Mainuanjärveä pitkin, jäällä oli vielä täysi talvikeli. Antti hyökkäsi myllylle tulleen Juhon kimppuun, käytti aseena teräväkantaisia suksia ja muita puukeppejä, sai lyötyä Juhon päähän isoja verihaavoja sekä ruhjeita ja mustelmia vartaloon. Juho meni iskuista liki tajuttomaksi, mutta raahautui vaivoin rekeensä ja pelastui, hevonenhan osaa ihan itse palata kotipihaan, niin kävi tässäkin tapauksessa.

KIVIJOEN MYLLYT

Kivijoki lähtee Kivijärvestä, kaarteleo kauniisti länttä kohti, ja Kellovaaran ohitettuaan saa lisävirtaa Matojoesta ennen kuin laskee aikamoisen mäen jälkeen Mainuanjärveen. Tämä jokisuun koskipätkä on passeli paikka myllylle, niinpä mainualaisten myllyjä on siinä ollut ainakin 1700-luvun alusta lähtien. Siis v. 1830 ainakin edellä mainittu Leinolan talon mylly, jonka muina osakkaina mainitaan Iso-Tervolan eli Antikkalan talo nro 4 sekä Kurunperän talo nro 11. Todennäköisesti samassa koskipätkässä on silloin ollut toinenkin, Koljolan talon mylly. Nimittäin Niemelän Leon ”puojista” löytyi 2002 tosivanhoja papereita, mm. vuonna 1767 laadittu syynipöytäkirja, jossa kerrotaan Koljolan talon uudesta myllystä Kivijoessa ja mainitaan, että joessa vähän ylempänä on myös talon vanha, vielä pystyssä oleva myllyrakennus, jonka laitteista on osa siirretty uuteen myllyyn. Näiden myllyjen muina osakkaina mainitaan Mainuanvaaralla sijaitsevat Koljola eli Hirvimäki nro 7 ja Murtomäen kylään kuuluva Ollikkala nro 6. Ei ihme, että ko. joenpätkä tunnetaan nykyäänkin Mainuanvaaralla nimellä Myllyjoki.

- Takaisin vapunpäivään 1830 ja Leinolan taloon, jossa kauhistunut naisväki yritti antaa Juhon haavoille ensiapua; pään verihaavoja peiteltiin paperilla, vartalon ruhjeita pestiin paloviinalla. Juhon poika Heikki lähetettiin Kajaaniin kutsumaan piirilääkärinä katsomaan potilasta ja viemään tietoa nimismiehellekin. Piirilääkäri Roos tulikin Mainualle heti seuraavana päivänä, hoiteli ja lääkitsi Juhon parhaansa mukaan. Ilmeisesti luita ei kuitenkaan ollut poikki, mutta haavat olivat ilmeisen kivuliaita, nostivat haavakuumetta ja pitivät viikko-kausia sänkypotilaana.

Anttia syytettiin Paltamon syyskäräjillä 4.9.1830, pöytäkirjan § 61. Kirjattiin piirilääkäri Roosin seikkaperäinen kertomus tapahtumista ja Juhon vammoista, kuultiin todistajina naapureita ja palveluskuntaa. Koska syytetty ei ilmaantunut oikeuteen, lykättiin juttu päätettäväksi seuraavilla välikäräjillä 11.12.1830.

Välikäräjillä Anttikin oli paikalla ja esitti oman versionsa myllyn tapahtumista. Edelleenkin ei

ollut löytynyt todistajaa, joka olisi nähnyt itse pahoinpitelyn. Antti kertoili, että Juho oli kaatuiluluaan itse aiheuttanut osan vammoistaan. Silloisen lain mukaan syytetyn oli mahdollista vanhoa ns. puhdistusvala, jos tapaukselle on vain aihetodisteita ja silminnäkijät puuttuvat. Tarvittiin myös papintodistus siitä, että syytetylle on tehty selväksi mitä kauheuksia väärästä valasta seuraa. Niinpä Antti sai valantekoon harkinta-aikaa seuraaviin käräjiin saakka.

Lopulta vuoden 1831 talvikäräjillä § 193 sai oikeus tehtyä tuomion, kun Antti päätti lopulta jättää valan tekemättä. Hänet tuomittiin pahoinpitelystä sakkoihin, 17 ruplaa 28 kopeekkaa hopeassa, joka jaetaan kolmeen osaan, kruunulle, kihlakunnalle ja syyttäjä Hortlingille. Juholle Antin piti korvata kivusta ja särystä ym. ajanhukasta sekä oikeudenkäyntikuluja kaikkiaan 15 ruplaa. Vielä Antin piti maksaa piirilääkärin lasku käynnistä Mainualla, sekä nimismies Mannerströmin kuluja.

Veljesten välit pysyivät edelleen huonoina, samoilla talvikäräjillä riideltiin myös Hyyrönsuon heinistä, joita Antti oli ottanut itselleen omin luvvin. Heidän isänsä valtiopäivämies Heikki kuoli 1833, ja leskeksi jäänyt Antin äiti Anna Pussinen kuoli 1843. Tästä Annan perinnöstä joutuivat veljekset vielä käräjätupaan. 1844 käräjillä pastori Aejmelaesus vaati Annan kuolinpesästä hänelle kuuluvaa lehmää. Ja niin Antti ja Juho tuomittiin yhteisvastuullisesti papille luovuttamaan tuo ns. testamenttilehmä joko *in natura* tai 20 ruplaa hopeassa. Perusteena oli vuodelta 1734 peräisin ollut säädös, että jos talossa on vähintään 6 lehmää, on isännän tai emännän kuoltua toimitettava papille niistä yksi.

Molemmat veljekset möivät osuutensa Leinolasta v. 1840 paikkeilla. Antti otti etäisyyttä ja muutti vaimoineen 1847 Ristijärvelle, josta tämä lapseton pariskunta muutti edelleen 1849 Rantsilan Sapolankylään. Vaimo Priita Stiina Leinonen kuoli siellä 9.10.1874, Antti eli liki yhdeksänkymmppiseksi – kuoli 8.10.1883.

Juho kuoli Mainualla 1857. *

Jussi Pekka Tervo – Sotkamon korpikylältä maailmalle

Teksti ja kuvat: Hannu Tervo (hannu.t.tervo(a)jyu.fi)

Edellisessä Tervakset-lehdessä kerroin Antti ja Magdaleena Tervosta. Jatkan nyt saman perheen lapsisarjan nuorimmaisen, isoisäni Jussi Pekan tarinalla. Ruokolahden talosta Sotkamon korpikylältä ponnistanut Jussi Pekka Tervo teki hienon opettajauran Nokialla. Hän oli työstään innostunut kansanvalistusmies Uno Cygnaeuksen hengessä, oikea jokapaikanhöylä. Omat opinnot Jyväskylän seminaarissa eivät sujuneet Jukka Pekalta häävisti, mutta lukkarin sijaisuuden kautta hän sijoittui perustettavan Nokian tehtaan koulun opettajaksi. Hänen elämäntyöstään Nokialla olen kertonut 'Nokia ennen ja nyt 2022'-lehdessä. Tässä kirjoituksessa paneudun Jussi Pekan elämän alkutaipaleeseen.

Sumsan kylällä Ruokolahden talossa vuonna 1849 syntynyt **Jussi Pekka Tervo** jätti Sotkamon nuorena miehenä opintielle lähtiessään. Hän päätyi opettajaksi Sotkamosta katsoen kauas etelään, Nokialle.

Jussi Pekka viihtyi hyvin Nokialla, jossa luonto kohisevine koskineen ja virtoineen oli kaunista. Silti synnyinpaikka säilyi Jussi Pekalla vahvana mielessä. Hänen kirjailija-muusikko tyttärensä **Elsa Tervo** kertoi isänsä tarinoiden synnyinseudustaan olleen ehtymättömiä – Jussi Pekka ei koskaan unohtanut Sotkamon vaaroja, korpia, koskia ja järviä: *”Isä kertoi Vuokatin näköaloista, muurainsoista, tervanpoltosta, korven kontioista, tietäjistä...”*

Ruokolahden talo 1800-luvulla

Tervojen Sumsan kylän Ruokolahden tila oli parinsadan hehtaarin suuruinen, josta viljeltyä oli kuutisen hehtaaria. Romaaniluonnoksessaan vanhempiensa elämästä Elsa Tervo maalailee monisanaisesti elosta Kainuun korpikylän tilalla:

Halla vieraili usein ja metsäpalot loimusivat, karhut raatelivat karjaa, pettuleipä oli tuttu tuttava. Mutta luonto oli kaunista: loputtomat salot, missä saattoi samoilla ja viritellä ansoja ja liritellä lauluja ja suksisauvalla kirjoitella hankkeen opittuja kirjaimia, kuohuvia koskia, järvien hiekkarannat, tyynet metsälammet, muurainsuot keltaisine marjamattoineen ja Vuokatin vuori ja sen ihmeelliset näyt. Syvälle painuivat mieleen kansan suusta kuullut muinaisrunot ja tarinat, tietäjien taiat ja loitsut.

Jussi Pekan vanhemmat olivat **Pekka Tervo** (1809-1866) ja **Kaisa Korhonen** (1805 -1875). Pekka oli siirtynyt 1830-luvulla suvun Sumsan Karppalassa, Kattaisten salmen tuntumassa olleesta talosta Ruokolahden (Ruokolan) taloon muuta-

man kymmenen kilometrin päähän. Pekka ja Kaisa saivat kahdeksan lasta, joista vain kaksi oli poikia. Ensimmäiset lapset syntyivät vielä Karppalassa.

Tervon tyttäret avioituivat lähiseudun miesten kanssa, lukuun ottamatta nuorinta tyttärtä Magdaleenaa, joka ei naimisiin mennyt. Vanhin lapsista oli 1832 syntynyt Sanna Kaisa, joka avioitui Johan Laatikaisen kanssa. Tätä ennen hän oli synnyttänyt aviottoman pojan, Johanin 1854. Johan Tervo avioitui kolmikymppisenä 47-vuotiaan Tiina-Liisa Korhosen kanssa.

Vuonna 1835 Pekalle ja Kaisalle syntyi Liisa, joka meni naimisiin Erkki Meriläisen kanssa. Erkki tuli Ruokolahden taloon kotivävyksi ja talo pysyi Meriläisillä ilmeisesti vielä 1900-luvun puolelle. He saivat yhdeksän lasta.

Riikka Loviisa syntyi 1836 ja hän avioitui Pekka Pulkkisen kanssa. He saivat kaksi lasta. Reeta Sofia oli seuraava Pekan ja Kaisan lapsi, mutta hän kuoli puolivuotiaana 1838. Anna syntyi 1840 ja hän avioitui Henrik Polvisen kanssa. Heillä oli kuusi lasta.

Ensimmäinen poika, **Antti** syntyi 1842. **Magdaleena** syntyi 1846 ja Jussi Pekka 1849. Nämä kolme nuorinta Tervojen lasta jättivät Sotkamon etsiessään uusia mahdollisuuksia elämälleen. Ruokolahden kotitila ei ehkä antanut hyviä mahdollisuuksia jäädä taloon.

Mitä Sotkamon rippikirjat kertovat Ruokolahden talossa no 5 asuneista ihmisistä? Ajanjaksolla 1866-1875 talossa asuivat vanhempien Pekan ja Kaisan lisäksi lapset Magdaleena, Jussi Pekka ja Antti. Nämä kolme jättivät talon tuona aikana muualle muuttaessaan. Isä Pekka kuoli 1866 ja äiti Kaisa 1875.

Talo oli siirtymässä tai jo siirtynyt Meriläisille, kun kotivävyksi oli tullut Liisa-tyttären mies Erkki. Heidän iso perheensä asutti taloa. Myös

Ruokolahden talosta Sotkamon Sumsan kylältä lähteneet veljekset päätyivät Hämeen historiakirjan sivuille.

tytär Riikka Loviisa oli talon kirjoissa naimisiinmenonsa 1871 saakka. Sen lisäksi tilalla asuivat neljä vuotta isä-Pekkaa vanhempi sisko Anna (s. 1805) toisen miehensä Fredrik Härmän, heidän poikansa Hermannin ja tyttärensä Susannan kanssa. Anna ja Fredrik kuolivat 1868 ja 1873. Annan ensimmäinen puoliso, Pekka Lukkari oli kuollut varhain, mutta hänen ja Annan jälkikasvu oli myös Ruokolahden kirjoilla. Näitä olivat poika Lauri Lukkari vaimon ja neljän lapsensa kanssa. Lisäksi kirjoista löytyy vielä kolme ihmistä, 1836 syntynyt Pehr, 1850 syntynyt Anna Walborg Fredriksdt. Hakkarainen ja 1874 syntynyt Johan Henrik. Se, keitä nämä ovat, on epäselvää. Mutta väkeä Ruokolan tanhuvilla riitti.

Vuosien 1876-1880 rippikirjat kertovat Meriläisten 11-henkisen perheen asuttavan edelleen taloa. Lisäksi kirjoilla oli Lauri Lukkarin 5-henkinen perhe sekä samat kolme identifioitumista vaille jäävää ihmistä kuin edellä. Tämän lisäksi kirjoihin on tullut 1877 syntynyt Johanne.

Jussi Pekka lähtee opettajaoppiin Jyväskylään

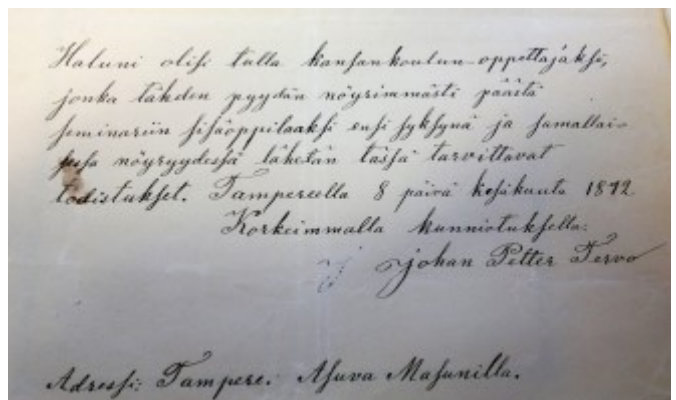
Elsa Tervo kertoo ”pienen talon pienen, mutta riuskan ja kipakan emännän” synnyttäneen nuorimmaisensa, Jussi Pekan kaivon kannella. Jussi Pekka vietti lapsuutensa ja nuoruutensa Sotkamossa Ruokolahden kotitalollaan. Hän rakasti Kainuun maisemia, mutta samoista syistä kuin isoveljensä Antti jätti Sotkamon – opintie veljen raivaamalla polulla kutsui. Elsa Tervo kertoo julkaisemattomassa romaaniluonnoksessaan isänsä opettajan kutsumuksesta ja Sotkamosta lähdöstä:

Mistä johtui monen harrastus ja palava halu kansalaisten tietoon ja hyvään johtamiseen? Jussi Pekka oli itse lähtenyt Kainuun Sotkamosta hallaisen ja lapsirikkaan korpikylän pienoisesta talosta, seurannut vanhemman veljen jälkiä Jyväskylän seminaariin. Hän oli matkannut kestiekievarikkydillä yksinäisiä, metsäisiä teitä, mukanaan hylkeennahalla päällystetty pieni arkku ja osansa talosta, kuusisataa markkaa. Suuret aatteet hehkuttivat häntä kuin veljeäkin: tiedonnälkä, isänmaan rakkaus, kansanvälistyksen tärkeys, suomen kielen – kansan kielen – oikeutettu pyrkimys oikeuksiinsa.

Siihen, liittyikö lähtöön joitain erimielisyyksiä, ei enää vastausta löydy. Perimätiedon mukaan Jussi Pekka oli kuitenkin vannottanut lapsiaan, etteivät he koskaan pyydä mitään talosta. Jussi Pekka muutti ensin Tampereelle loppuvuodesta 1871, josta käsin hän haki Jyväskylän seminaariin seuraavana vuonna. Lähtiessään Tampereelle Jussi Pekka oli 22-vuotias nuori mies. Isä oli kuollut, mutta äiti vielä elossa. Talo oli siirtynyt kotivävyksi tulleen vanhemman siskon Liisan puolisolle Erkki Meriläiselle. Elsan mainitsema 600 markkaa on nykyrahassa noin 2750 €. Sillä tuli toimeen jonkin aikaa, mutta ei loputtomasti.

Jussi Pekan saapuessa Tampereelle veljensä Antti oli ollut tuolloin jo useampia vuosia kansakoulunopettajan toimeissaan Masuuninmäen koulussa. Tampereelta Jussi Pekka postitti oheisessa kuvassa näkyvän hakemuksensa Jyväskylään. Hakemuspaperit löytyvät Jyväskylän seminaarin arkistosta Kansallisarkiston Jyväskylän toimipisteestä.

Hakemus oli osoitettu ”Korkeasti kunnioitettavalle ja korkeasti oppineelle Seminarinjohdajalle Herra K.G. Leinbergille”. Uno Cygnaeus ei ollut enää seminaarin johdossa 1872, vaan

Jussi Pekan hakemuskirjeen kunnioittava saate Jyväskylän seminaariin – maalaisnuorukaisen käsiala ja oikeinkirjoituskin on vielä hieman horjuvaa.

johtajaksi oli tullut kolme vuotta aikaisemmin Helsingin yksityislyseon johtajan toimesta maisteri **Karl Gabriel Leinberg**.

Hakemus sisälsi neljä liitettä, Tampereen Messukylän pastorilta saadun todistuksen 'kristillisistä taidoista', lääkärintodistuksen, varattomuustodistuksen Messukylän köyhäinhoitolautakunnan puheenjohtajalta sekä suosituksen veljeltään Antilta sopivaisuudesta opettajaksi. Antti Tervo kirjoitti: *"Nuorukainen Johan Petter Tervo omistaa ne tiedot ja taidot, jotka kansakouluttaja seminaariin pääsemiseksi ovat tarpeelliset, ja että hän on sopiva opettajatoimeen, jonka tällä todistan."*

Pääsytutkintoon oli kutsuttu lähes 50 miespuolista hakijaa, mutta kaikki eivät tulleet paikalle. Pääsykokeissa olleista 8 hylättiin. Jussi Pekka läpäisi pääsykokeet, mutta ei kovin hyvillä pisteillä. Tästä seurasi se, että Jussi Pekka ei päässyt sisäoppilaaksi. Sisäoppilaaksi pääsyn ainoana kriteerinä ei ollut pääsykoemenestys, mutta käytännössä se näyttää siksi tulleen. Ehkäpä tämä seurasi siitä, että jokaisen hakijan kohdalla huomautussarakkeessa oli maininta varattomuudesta, vaikka pieniä eroja oli: joku oli *"aivan varaton"*, joku *"vähävarainen"* ja joku vaan *"varaton"*, mikä merkintä oli Jussi Pekalla. Niin Jussi Pekka joutui ulko-oppilaaksi ja hakemaan kortteerinsa kaupungilta. Seminaari tuki ulko-oppilaita stipendeillä, mutta Jussi Pekan saamat stipendit jäivät hyvin pieniksi.

Seminaariopinnot alkoivat pääsykokeiden jälkeen. Miesseminaarin oppilaista suurin osa oli vailla suurempaa koulutusta olevia talonpoikien jälkeläisiä. Tuleva professori ja valtiopäivämies **Ernst Palmén** oli tehnyt vuonna 1870 pitkän vie-

railun Jyväskylään suomea oppiakseen. Matkakirjeissään kotiin ylioppilasnuorukainen kertoi, miten oli vaikeata tottua siihen, että näki täysikasvuisia, suuria miehiä istuvan seminaarin koulunpenkillä.

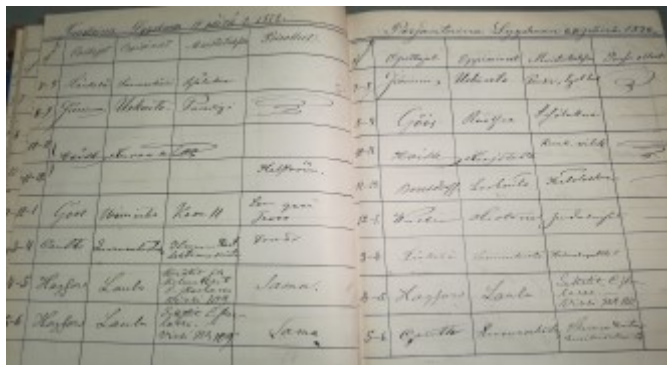
Oppiaineita ja lehtoreita oli seminaarissa monia ja opetusohjelma tiukka. Alla olevassa kuvassa on esimerkinomaisesti seminaarin ohjelmaa kahdelta syyskuun päivältä 150 vuotta sitten. Torstai syyskuun 19. päivä alkoi kello 7 Jaakko Länkelän suomen kielen tunnilla, jossa harrastettiin sisälukua. Kello 8 oli Nestor Järvisen uskontotunti, jossa käsiteltiin 'paradiisia'. Tunnin aamiaistauon jälkeen oli kahden tunnin rupeama Johan Hårdhin kuvaamataidon opetuksen parissa. Kello 12 oli voimistelunopettaja Karl Göösin tunti, jonka jälkeen oli tunnin kestänyt päivällistauko. Oppilas Tervo oli kirjattu poissaolleeeksi iltapäivän osalta. Kello 15 alkoi Ferdinand Canthin luonnonhistorian tunti. Päivän päätteeksi oli Erik Hagforsin laulun kaksoistunti, jossa käsiteltiin mm. kvinttiä ja sekstettiä sekä opeteltiin virttä 109. Oppitunnit päättyivät illalla kello 18.

Näin Jussi Pekan seminaariopinnot alkoivat, mutta opinnot eivät syystä tai toisesta sujuneet, sillä hän jäi ensimmäiselle luokalle. Arvosanat eivät olleet missään oppiaineissa hyviä. Viitotia ja kuutosia oli paljon, kun arvosteluasteikko oli tuolloin välillä 1-12. Soitanto oli 3, ainekirjoitus kylläkin viimeisellä periodilla 8. Sanallisesti ilmaisten esimerkiksi arvosanat 5-6 tarkoittivat 'aivan wälttävää'. Jäi neljä muutakin oppilasta luokalle, mutta lienee luokalle jäänti ollut kova pala Jussi Pekalle.

Arviointi oli seminaarissa tiukkaa. Esimerkiksi vuonna 1890 toisen luokan oppilaat olivat esit-

Jyväskylän Kauppakatu 4 ennen ja nyt. Seminaarirakennus, jossa Jussi Pekka aloitti opintonsa, näkyy vasemman kuvan oikeassa laidassa. Viereisessä Kauppakatu 6:n talossa Jussi Pekan pojanpojanpoika, tämän kirjoittaja, asui ensimmäisen opiskeluvuotensa 99 vuotta myöhemmin. Vanha valokuva on 1890-luvulta (Keski-Suomen museo), uusi vuodelta 2021 (oma kuva).

Jyväskylän seminaarin 1. luokan oppitunnit 19.-20. päivinä syyskuuta 1872.

täneet joukkoeronpyynnön. Syynä eronpyyntöön oli joidenkin opettajien antamat arvosanat.

Seuraavana vuonna Jussi Pekka suoritti ensimmäisen luokan, mutta sitten hän jäi taas, toiselle luokalle. Se riitti, Jussi Pekka jätti seminaarin ja meni Tyrvännölle lukkarin sijaiseksi seuraavaksi vuodeksi ja sen jälkeen opettajaksi Nokialle.

Kaksi muutakin jäi toiselle luokalle ja lopetti seminaarin samalla tavalla kuin Jussi Pekka. Jyväskylän seminaarin matrikkeli kertoo, että myös he toimivat opettajina koko elämänsä. Oppilaskatoa oli paljon erityisesti 1800-luvulla.

Tyrvännölle lukkariksi

Tyrvännön seurakunnan lukkari oli yllättäen kuollut toukokuussa 1875. Jotakin kautta Jussi Pekka pääsi virkaa tekeväksi lukkariksi. Olisiko veli-Antti auttanut asiassa? Tyrvännöllä Jussi Pekalla alkoi aktiivinen elämä – varmaan olo oli hyvin erilaista kuin kurinalaisessa, autoritaarisessa seminaarissa. Hän avusti jumalanpalveluksissa ja johti veisuuta kirkossa, mutta ryhtyi myös kirjoittelemaan lehtiin veljensä Antin tavoin. Antti oli tuohon aikaan Tampereen Sanomien toimittajana. Jussi Pekka kirjoitti muutamia juttuja samaan lehteen ja myös mm. Uuteen Suomettareen.

Tuohon aikaa sanomalehtiä julkaistiin harvoilla paikkakunnilla. Tampereen Sanomissa oli silloin tällöin otsakkeella 'Maaseudulta' eri lähipitäjien elämänmenoa käsitteleviä juttuja. Nimimerkillä J.P.T-o Jussi Pekka lähetti Tyrvännön asioista kertovia juttuja Tampereen Sanomiin. Lokakuussa 1875 kirjoitettu juttu oli pitkä, tarinoivaan tyyliin kirjoitettu, kuten nämä tällaiset tuohon aikaan olivat, ja se julkaistiin lehden kahdessa peräkkäisessä numerossa, 9. ja 16. marraskuuta 1875. Jutussa Jussi Pekka kynäili mm. Tyrvännön kirkon itsenäistymisajatuksista, Hattulan seurakunnasta,

Tyrvännön vuonna 1801 valmistunut kaunis kirkko nykyasussaan. Täällä Jussi Pekka toimi lukkarina 1875-1876.

kansakouluasioista, lukkarin vaalista, paikkakunnan tulipaloista sekä kuivasta syksystä.

Kansakoulua oltiin perustamassa Tyrvännölle ja siitä oli pitäjässä paljon puhuttu. Tyrvännöllä asuvat kartanonomistajat Idestamit olivat pitäneet arpajaisia ja keränneet rahaa hankkeelle. Jussi Pekka kertoi, että pienemmät talonomistajat olivat vastahankaan: "...lapset muka ryöstäytyvät herroiksi ja 'kutka sitte työtä tekevät ja herroja elättävät?'". Jussi Pekan mukaan herroja ja 'fröökynöitä' on paljon ilman kansakouluakin: "Mutta he eivät ole kansakoulun tekemiä, vaan owat muualla hankkineet itselleen oppia, että ansaitsevat arwonimen 'fröökynä' ja osaawat päähänsä asettaa hatun, niinkun ainaki herras-naiset."

Uusi vakinainen lukkari Tyrväntöön oli seurakunnassa haussa. Kesällä 1875 avattuun yhdistettyyn lukkarin ja kiertokoulun opettajan virkaan kolme hakijaa oli määrätty 'waalieddolle'. Virkaa hoitava Jussi Pekka ei hakenut, mutta kertoi lehdessä hakijoista ja sen, että heillä "... owat urkunistin todistukset ja Tyrväntäläiset aikovat kohdakkoon hankkia korwamakeata kirkkoonsa". Vuoden 1876 maaliskuun 7. päivän Tampereen Sanomissa Jussi Pekka kertoi lukkarin vaalien etenemisestä:

Viime pyhänä oli Tyrvännänkin kirkko melkeen täynnä ihmisiä, jotka oliwat tulleet sinne waalilukkaria Kukkosta kuulemaan. Hänen oli näet mainittuna pyhänä määrä tehdä waalikoetuksensa, mutta eipä siellä näkynytkään uutta lukkaria. Ei tää sentään ollut aiwan odottomatoiminen tapaus, sillä Kukkonen oli jo vähää ennen ilmoittanut prowastille, ettei hän mielellään tule Tyrväntöön.

Sitä Jussi Pekka ei kertonut lehden lukijoille, että hän itse oli virkaa toimittava lukkari ja Kukkonen puuttuessa oli hoitanut lukkarin tehtävät. Tähän tapaukseen liittyy suvussa kiertänyt tarina Jussi Pekan hauskasta tempusta, jonka Elsa Tervo kirjoitti myös mukaan romaaniluonnokseensa vanhemmistaan. Siinä Nokian tehtaan patruuna **Fredrik Idestam** ja jo Nokian tehtaan koulun opettajaksi tullut Jussi Pekka keskustelevat:

- *Tyrvännön rovasti – minäkin olen Tyrvännöstä – rovasti kertoi teistä hauskan jutun siltä ajalta, kun olitte siellä veeteelukkarina ja opettajana. Siis ennen tänne joutumistanne. Luulen, että se kepponen ja tietysti myös rovastin suositus sai minut valitsemaan teidät. Tyrvännössä laulettiin lukkarin vaaleja. Myöhään lauantai-iltana rovasti oli ilmoittanut teille, että lukkari Kukkonen ei voi tulla laulamaan. Oliko näin?*

- *Rovasti ilmoitti ja minuun meni kujemieli. Ajoin partani pois ja sitten sunnuntaiaamuna silkonaamaisena viritin virren korkealla tenoriäänellä. Oli pakkasaamu ja ääni kantautui pitkälle kirkkoon tulijoita vastaan. Ihmettelivät, että jo on hyvä ääni sillä Kukkosella, paljon parempi kuin väliaikaisella. Se voittaja on, joka itsensä voittaa.*

Tarinan mukaan tämä kepponen olisi osaltaan auttanut Jussi Pekkaa urallaan. Nokia A.B. oli perustamassa koulun tehtaan työläisten lapsille ja sille tarvittiin opettajaa. Jussi Pekka toimi menestyksellisesti tehtaan koulun opettajana vuoteen 1901 asti, jonka jälkeen hän siirtyi Nokian Kankaantaan koulun opettajaksi. Siinä virassa hän toimi vuonna 1919 tapahtuneeseen eläköitymiseensä asti.

Opettaja, joka oli kaikessa mukana

Opettajan toimen ohella Jussi Pekka oli monessa mukana. Hän kirjoitteli lehtiin ja kirjankin, hän lausui runoja niitä myös itse sepitellen, perusti ja johti kuoroja, perusti lainakirjaston, oli innokas raittiustaistelija ja koko maassa tunnettu raittiuspuheiden pitäjä, toimi kansanparantajana Sotkamossa oppimillaan keinoilla, oli aina uutta kokeileva puutarhuri ja maanviljelijä, toimi kuntakokouksen puheenjohtajana pitkät ajat... Tätähän entisajan kansakouluopettajan toimi oli - Jussi Pekka oli todellinen tuon ajan 'kansankynttilä'.

Patruuna Fredrik Idestamin muistopatsaan paljastamisen yhteydessä Elsa Tervo kertoo Pirkkalan Uutisissa marraskuun 3. päivältä 1938, miten patruuna toi koululle usein helsinkiläisiä vieraita, mm. **Leo Mechelinin** kuulemaan, miten hänen koulunsa opettaja Tervo lausui suoraan kansan suusta oppimaansa Kalevalaa. Uudistusmielinen ruotsinkielinen sivistyneistö ymmärsi suomen kielien kauneuden ja halusi itsekin oppia sen täydellisesti.

Miksi Jussi Pekka ei menestynyt seminaarissa?

Itseäni Jussi Pekka Tervon elämässä on jäänyt pohdituttamaan hänen huono menestyksensä Jyväskylän seminaarissa. Miten hänen kaikki numeronsa olivat huonoja? Miten esimerkiksi hänen laulunumeronsa oli vain 4/12, kun hän heti seminaarin lopetettuaan toimi lukkarina ja myöhemmin perusti ja johti kuoroja. Hänen kirjoitustaitonsa oli arvioitu numerolla 4, mutta heti Jyväskylästä päästyään hän kirjoitti sanomalehtiin ja myöhemmin kirjankin. Hänen luonnonoppinumeronsa oli 3, mutta silti hän oli todellinen luonnon ystävä ja monitaitoinen viljelijä perustaen Nokialle mm. arboretumin.

Jussi Pekka Tervo jo iäkkäänä opettajana vaimonsa Ida Josefina Sjödahlin kanssa Kankaantaan koululla rehevien istutustensa äärellä.

Olisiko Jussi Pekka ollut laiska? Tätä on vaikea uskoa, kun tietää minkälaiseksi hänen työmoraa-
liaan on kuvattu. Vai olisiko hän ollut epäsuosios-
sa, syystä tai toisesta? Ei hän kuitenkaan ollut
poikkiteloinkaan – mitään tällaiseen viittaavaa ei
löydy luokkapäiväkirjoista tai opettajakunnan pöy-
täkirjoista. Ei hän myöskään ollut sairas – pitkiä
poissaloja ei ollut. Vai olisivatko hänen pohjatiet-
onsa olleet sen verran heikot ja opiskelutahti niin
tiivis, että hän ei siihen sopeutunut?

Seminaarin jäämisen kesken on täytynyt painaa
Jussi Pekkaa – hän ei tätä epäonnistumistaan
ilmeisesti laajalti julkituonut, jos ollenkaan.
Tytärtään Elsa Jussi Pekka oli varoittanut
etsimästä häntä Jyväskylän matrikelista, sillä
sieltä häntä ei kuulemma löytyisi. Tosiasiassa
hänet sieltä kyllä löytää.

Jälkeläiset Ruokolahden taloa katsomassa

Jussi Pekan tytär **Aino Tervo** kävi vuonna 1925
Kainuussa etsimässä isänsä vanhaa kotitilaa. Aino
kirjoitti sisarelleen Sallille Sotkamon matkasta
15.9.1925:

*...Kävin Papan kotitaloa katsomassa siellä
salomailta ja löysin sukulaisiakin vielä kauem-
paa korpimailta. Korvenraivaajia, miellyttäviä
ihmisiä. Toisissa löysin sukulaispiirteitä ja
yhtäläisyyksiä aika lailla. Olivat kovasti iloisia
käynnistäni, ja hyvänä pidettiin. Sotkamo on
ihanaa seutua, ei sitä Pappa suotta ylistänyt.*

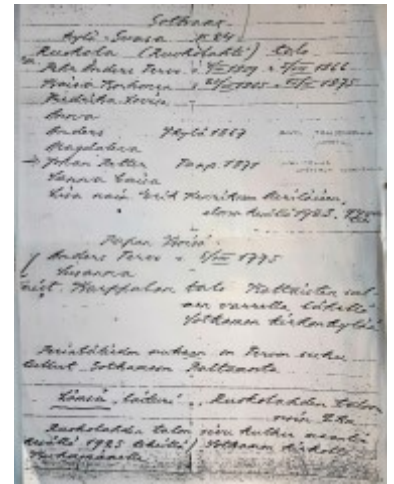
Aino Tervo oli kirjoittanut, että kesällä 1925 ra-
kenteilla oleva uusi maantie Sotkamon kirkolta
Kuhmoniemielle kulki talon sivuitse. Siihen saakka
pääasiällisin reitti taloon oli ilmeisesti ollut
vesitie. Tähän viittasi Ainon maininta Lämsän
laiturista, josta taloon oli noin kaksi kilometriä.

Olen itse muutaman kerran käynyt suvun
vanhoilla asuinsijoilla Sotkamon Sumsassa ja

*Todennäköisesti Ruokolahden talo Sotkamon Sum-
sassa, josta Jussi Pekka lähti maailmalle 1871. Kuvan
alkuperä on tuntematon, ehkä Jussi Pekan pojan-
tytären Riitta Tervon kokoelmista.*

*Aino Tervon muistiin-
panot isänsä Jussi Pe-
kan kotiitalosta Sotka-
mosta vuodelta 1925.
Tämän avulla löysimme
Ruokolan tontin 79
vuotta myöhemmin,
mutta tien toiselle puo-
lelle siirretty oikea talo
jää siinä vaiheessa vielä
näkemättä.*

Karppalassa. Ensimmäisellä kerralla vuonna 2007
opastuksen saimme Aino Tervon vuonna 1925
kirjoittamista muistiinpanoista Tervojen suvusta ja
Ruokolahden talon sijainnista (ohessa). Kävin
kunnanvirastossa lappusen kanssa. Talojen
sijainnit paikallistuivat ja sain pari Kainuun
ulkoilukartan karttalehteä mukaani. Toinen
paikallisti Ruokolahden ja toinen Tervojen vanhan
asuinpaikan Karppalan.

Löysimme tontin ja talon helposti. Uudessa
päärakennuksessa asuivat Hakkaraiset ja vanha
hirsirakennus oli varastokäytössä. Se sijaitsi aivan
tien kupeessa, kuten Aino Tervo oli kirjoittanut.
Sitä, missä vaiheessa tila oli siirtynyt
Hakkaraisille, en tiedä. Suku on asuttanut taloa jo
pitkään. Edellä esiteltyt rippikirjat kertoivat, että
talossa oli asunut Hakkaraisia jo 1860-luvulla.

Saatuani käsiini Kari Tervon mainion kirjan
Sotkamon vanhasta rakennuskannasta selvisi, että
tämä hirsirakennus ei ollutkaan se talo, josta Jussi
Pekka vuonna 1871 oli lähtenyt maailmalle. Tien
toiselle puolelle siirrettyä vanhaa päärakennusta
emme olleet ensimmäisellä kerralla pusikoiden
takaa edes havainneet. Toisella kerralla vuonna
2013 se löytyi sitten myös. *

- - -

Kirjoitus pohjautuu kirjaani *"Isäin, äitein monet
polut – Sukuni tarinaa I"* ja sen tärkeimmät lähteet
ovat Elsa Tervon kirjoitus *"Muistoja isästä-
ni"* (Nokia ennen ja nyt 1946), Elsa Tervon jul-
kaisematon käsikirjoitus *"Vanhempien tarina"*
sekä Kansallisarkiston ja Suomen Sukututkimus-
seuran yhteisessä projektissa digitoidut kirkon-
kirja-aineistot, Kansallisarkiston Jyväskylän semi-
naarin arkisto ja Kansalliskirjaston Historiallinen
sanomalehtiarkisto.

SUKUSEURAN TUOTTEITA MYYNNISSÄ!

Sukukirja
Sotkamon Tervot ja lisäyksiä
Jaalangan Tervosiin
60 €/kpl

Avaimenperä,
metalli 6 €/kpl

Kynttilä 10 €/kpl

Pinssi, metalli 5 €/kpl

Kynä 4 €/kpl

Lippis 15 €/kpl

Muki 15 €/kpl

Huom! Muki myynnissä vain
sukuseuran vuosikokouksessa.

**Lisäksi myynnissä on
logolla varustettuja**

T-paitoja 12 €/kpl ja
kangaskasseja 4,50 €/kpl.

Tilaukset ja tiedustelut: [tervojuhae\(at\)gmail.com](mailto:tervojuhae(at)gmail.com), p. 044 240 2802 tai
[tuotetilaukset\(at\)tervo-tervonen.fi](mailto:tuotetilaukset(at)tervo-tervonen.fi)

Tilauksiin lisätään lähetyskulut.

Terveisiä toimituksesta

Lämpimät kiitokset kaikille teille, jotka lähetitte kirjoituksia ja kuvia tähän Tervaksien numeroon! Odotamme edelleen lehteemme sekä suvun historiaa että nykypäivää koskevia kirjoituksia, muistoja ja kokemuksia elämän varrelta, esivanhemmista, lapsista. Ne voivat olla runoa, pakinaa, kronikkaa, mitä tahansa, mikä kirjoittajan ilmaisutapaan parhaiten soveltuu. Sähköisessä muodossa olevat aineistot (esim. Word-tiedostot) pyydetään toimittamaan sähköpostilla osoitteella [kirsti.tervo\(at\)gmail.com](mailto:kirsti.tervo(at)gmail.com). Muut materiaalit voi lähettää postitse osoitteella Tervaket, Kirsti Tervo, Rastaantie 44, 70340 Kuopio.

Jos koti- tai sähköpostiosoitteenne muuttuu, muistatthän ilmoittaa siitä seuramme sihteerille.

Takamaan Mikon joululahja.

Joulukertomus Kainuun Sanomista 23.12.1922, kirjoittanut Hannes Koskinen; lähde: digi.kansalliskirjasto.fi

Pienessä torpassa kylän takalistolla valmistauduttiin joulua vastaan ottamaan. Suuret eivät jouluvarustukset Takamaan torpassa olleet. Oli toki saatu paistit ja joulupuurot valmistetuksi sekä kahviakin. Lapset olivat jo varhain aatto-aamuna käyneet kuusen noutamassa, jonka kaunistelupuuhissa häärivät laitellen siihen sanomalehtipaperista kukkasia ja muita koristeita. Kynttilöitäkin oli isä luvannut tuoda tullessaan kun päivemmällä tukkimetsästä kauppiaan luota palaa. Kaikessa yksinkertaisuudessaan oli kuusi Takamaan torpan lapsista kaunis ja riemuiten he sen ympärillä pienessä pirtissä telmivät. Ihan äidinkin piti kesken jouluaattokiireiden aina seisahtua lasten iloa ihmettelemään ja hänen työn uurtamalla kasvoillaan läikehti lämmin hymy.

- *Tuopikohan isä rinkiäkin kauppiasta?* kysyi Raija, vanhin lapsista, äidiltään, että saataisiin oksille riipustaa.

- *Tuopi, tuopi, vakuutti äiti. Kyllä isä tuopi kauppiasta muutakin hyvää, että saadaan oikea joulu.*

Tästäkö lapset riemastuivat. He oikein hyppelivät. Sillä mitään parempaa he eivät osannee toivoa, kuin isää moniviikkoiselta matkaltaan ja rinkiä.

- *Kohtahan sen isän pitäisi tulla, sanoi äiti ikkunasta kyläpolulle katsahtaessaan. Puolenpäivän aikaanhan hän lupasi olla kotona. Kunpa ei olisi mitään onnettomuutta tapahtunut.*

- *Kyllä isä kohta tulee, vakuutti Tauno, vanhempi pojista. Ei sudet uskalla isän kimppuun käydä. Isä on niin voimakas.*

- *Suokoon Jumala, että niin olisi, huomautti äiti. Olkaa nyt kiltejä. Minä menen navettaan Mansikkia hoitamaan. Mansikki antaa sitten illalla puuromaitoa.*

Äiti palasi navetasta ja ryhtyi askartelemaan pirtissä. Asetti kahvipannun tulelle ja levitti pöydälle puhtaan liinan. Mutta kun päivä edelleen kului, eikä isää alkanut kuulua, kävi levottomammaksi. Sen huomattuaan lastenkin mieli masentui ja hiljaisina he painuivat nurkkaan, ihmettelevin silmin äitiin katsoen, joka ei enää malttanut ikkunan pielestä poistua. Kahvikin sai kuohtua yli.

Vihdoin aaton illan hämärtyessä ilmestyi kylästä päin suksimies.

- *Nyt isä tulee, sanoi äiti hypähtäen ikkunasta kahvipöytää kuntoon laittamaan. Lapset kirmaisivat kolmisiin ikkunaan, huutaen ikkunasta isälle terveisiä kun hän ikkunan pieleen asetteli suksiaan ja rynnäten samassa hetkessä ovelle isää vastaan.*

- *Terve tuloa, Mikko kulta, huudahti äiti ja oli melkein syliksi mieheensä käydä. Mutta hillitsi kuitenkin itsensä ja ojensi vain kätensä tervehdykseksi. Pitempi kädenpuristus ilmaisi äidille, että Mikko oli hänen mielialansa ymmärtänyt.*

- *Terveisiä kylältä, sanoi Mikko leppoisasti ja painui pöydän päähän istumaan, jolloin lapset heti kapusivat isän polvelle, nuorinkin soperellen: itä, itä.*

- *Oletpa sinä, Maija-kulta, laittanut oikein liinan pöydälle. Kelpaapa ne tuliaisakahvit nyt juoda, puheli Mikko reppuaan aukoen ja purkaen sen avarasta povesta tavaraa jos mitä lapsille ihastukseksi. Oli rinkiäkin suuri kimppu, josta lasten ilo nousi ylimmilleen ja paikalla he tahtoivat niitä asettaakseen kuusen oksille riipumaan. Myhäillen jakoi Mikko rinkiä lapsille, luvaten yhden kullekin maisteltavaksi.*

- *Minä kun niin kovasti pelkäsin, että sinulle on voinut onnettomuus tapahtua, kun ei alkanut kuulua, selitti Maija. Ihan piti ikkunassa vahdata, että saunakin unohtui panematta lämpiämään. Mutta otahan nyt kahvia niin minä juoksen sitten saunan lämmittämään, että päästään kylpemään. Väsynythän sinäkin sellaisen matkan jälkeen olet.*

- *Mikäpä onnettomuus minulle, naurahti Mikko. Muuten vaan tuli kylässä pitempään viivytystä. Mutta kerropahan sitten myöhemmin.*

Kylvettyä ja joulupuuron ja paistin syötyä sytytettiin kuudessa kynttilät, jotka isä oli mukanaan tuonut ja kuuseen sitonut. Isä ja äiti istuivat katsellen lasten leikkiä kuusen ympärillä. Pieni pirtti oli viihtyisä ja puhdas ja onnellinen hymy kaunisti kumpaisenkin kasvoja, kun he yhdessä aloittivat jouluvirren.

Sen loputtua väistyi Maija miehensä viereen ja kysyi hiljaa:

- *Mitä asioita sinulla kylässä oli. Sinähän lupasit tänä iltana kertoa.*

- *Olihan minulla vähäsen, naurahti Mikko, ja taitaa olla asia sellainen, että se sinuakin ilahduttaa.*

- *Niinkö?... No kerro nyt.*

- *Kävin isäntätalossa Perttulassa isäntä Matin puheilla, kysymässä, eikö me saataisi ostaa tätä Takamaan palstaa, kun tämä on erillinen muista talon maisista.*

- *Ja isäntä?* Maija mieli oli jännittynyt ja äänestä tunsi, että kysymys oli sydämen salaisten toiveiden esille pakoittama.

- *Suostui, vastasi Mikko ilon värähdys äänessään. Ehdoistakin jo sovittiin ja kirjat tehtiin. Sehän minua viivytti.*

- *Mikko, Mikko kulta. Ja Maija ei voinut enää pidättyä.*

- *Lapset, lapset, isä on ostanut Takamaan ja meillä on oma koti. Nuorimman otti Maija syliinsä, kahden vanhemman isän polvelle pyrkiessä. Isä selitti lähemmin:*

(Jatkuu sivulla 26)

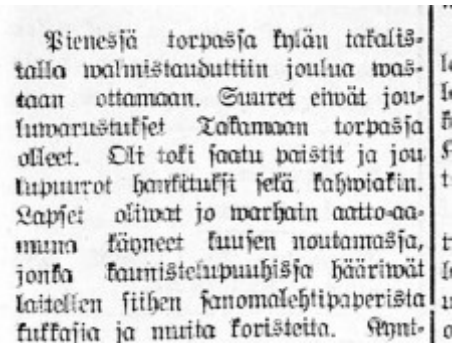
- Isäntä sanoi aikoneensa meille palstaa tarjota. Eikä hintakaan tuntunut liian kalliilta, joten asiasta sovittiin heti kahteen sanaan. Velkaa kyllä jää, vaikka joku osa hinnasta säästörahoilla voidaankin maksaa. Mutta toivon kyllä selvittävän jos Jumala terveyttä suopi.

- Kyllä me selvitään, riemuitsi Maija. Tehdään työtä. Sitten ei sinunkaan tarvitse joka talvi viikkokaupalla olla tukkimetsässä. Saat olla kotona ja minulla ei ole enää pitkiä ikäviä viikkoja. Kyllä sinä, Mikko kulta, valmistit minulle arvaamattoman jouluilon. Minä olen aina tätä toteutuvaksi toivonut.

Ulkona kiihtyi pakkanen ja ystävällisesti vilkuttivat tähdet korkeudestaan jouluaattoilta viettävälle ihmiskunnalle. Tuhannet tulet loistivat taloista ja torpista, kaupungissa ja maaseudulla. Kalliita lahjoja jaettiin rikkaiden perheissä ja riemuava riemu ja soitto soi.

Näyte alkuperäisestä fraktuuratekstistä.

Mutta tuskinpa löytyi onnellisempaa perhettä kuin Takamaan pienestä pirtistä, jossa aattoillan kynttilöiden kuusessa vitkalleen palaessa suunniteltiin hiljaisesti puhellen elämän tulevaisuudessa järjestämistä omassa kodissa. Se ei ollut mitään keinotekoista hetken riemunantavaa riemua, vaan iloa, jota vain vilpittömät sielut saattoivat tuntea saadessaan joululahjan, jossa tapahtuu elämän keskeisimpien toiveiden täyttymys. *

Pienesjä torpasja kylän taloista
talla valmistauduttiin joulua väs-
taan ottamaan. Suuret eivät jou-
luvarustukset Takamaan torpasja
olleet. Oli toki saatu paistit ja jou-
lupuurot haistettu jeta kahvialin.
Lapset olivat jo warhain aatto-aa-
muna käyneet kuußen noutamassa,
jonka kunnistelu-puuhissa häiritvät
laitellen siihen sanomalehtipaperista
kuffaria ja muita koristeita. Senti-
o

Eksoottiset mandariinisorsat

Teksti ja kuvat: Ari Tervo, Kajaani

Toukokuun lopulla (v. 2022) tuli kännykkääni lintuhälytys Ristijärven Uvan kylältä. Siellä oli nähty erikoinen lintu – mandariinisorsa. Yllätys ei lopunut vielä siihen, sillä lintuja oli kaksi ja ne molemmat olivat koiraita. Mandariinisorsakoira on hyvin värikäs ja erikoisen näköinen lintu. Sorsalinnuilla koiraat ovat juhlapuvuissaan lintukuvaajien suosikkeja ja mandariinisorsa ylivoimaisesti sen asteikon yläpäässä.

Pian ajelin Kajaanista lintupaikalle. Mandariinisorsia ei heti näkynyt, ja siksi kiertelin Uvan kylää ahkerasti. Välillä jututin kyläläisiä ja kyselin linnuista. Näytti siltä, että kukaan ei tiennyt mitään linnuista. Usean tunnin etsimisen jälkeen tuntuu että tuli hukkareissu. Pian kuitenkin näin jo hämärtyvässä illassa yhden linnun piharakennuksen nurmikolla. Pian siihen ilmestyi toinenkin. Valo oli silloin jo vähissä valokuvaamiseen, joten suunnittelin jo toista reissua.

Seuraavana päivänä suuntasin autoni taas Uvan kylälle. Taas oli sorsat kadoksissa, mutta nyt jäin paikalle odottelemaan lintujen tuloa. Istuin autossa kamera valmiina. Valokin oli parempi kuin edellisen päivän iltana. Kuin vahingossa huomasin rakennuksen ilmanvaihtolaatikon sisällä kaksi mandariinisorsaa. Siinä ne olivatkin olleet tietysti edellisenäkin päivänä. En vain nostanut katsetta

varaston räystäään alle. Olisihan se pitänyt arvata. Mandariinisorsa on kolopesijä ja se pesii korkealle puuhun tikankoloihin tai muuten sopivasti syntyneisiin syvennyksiin puussa.

Sain kuvattua linnut ilmastointilaatikkoon, ja pian ne laskeutuivatkin nurmikolle ja pääsin kuvaamaan niitä kunnolla. Varaston omistajan tultua paikalle saimme ihastella lintujen värikkyyttä, ja pian alkoi muitakin kyläläisiä ilmaantua paikalle. Nyt puhelinten kamerat alkoivat laulaa, kun kaikki halusivat ikuistaa kylälle tulleita vieraita. Linnut olivat hyvin kesyjä ja päästivät lähimmillään muutama metriin. Itse yritin säilyttää reilun etäisyyden etten häiritsisi lintuja. Myös iso kamerani vaati riittävän pitkän etäisyyden, jotta linnut sopivat valokuvaan.

Mandariinisorsa on Itä-Aasiassa pesivä lintu, mutta jo 1900-luvun alussa niitä on tuotu mm. Iso-Britanniaan, josta kanta on villiintynyt. Tämä väri-lintu pesii myös Ranskassa ja Sveitsissä. Suomessa mandariinisorsia tavataan muutamia vuosittain. Kainuussa lintu on kuitenkin harvinainen yllätys. Nyt niitä tuli sitten vielä kaksin kappalein. Naaras on huomattavasti vaatimattomamman näköinen, joten koiras on monen lintukuvaajan ja -harrastajan toivelistalla. *

Kuvat mandariinisorsista oikealla (s. 27)

Mandariinisorsat levähtivät ilmanvaihtolaatikon sisällä, kun eivät olleet syömässä.

"Veljekset" laskeutuivat nurmikolle kyläläisten ihailtavaksi.

*Mandariinisorsa otti poseerausasennon, kun se huomasi paparazzit.
Oranssit "pulisongit" ja "purjeet" vangitsivat katseet.* ▼

Sukukokous Oulussa ravintola Rauhalassa

Teksti ja kuva: Timo Tervo

Rauhala on Åströminpuiston pohjoislaidalla Myllytullin kaupunginosassa Oulussa sijaitseva huvilatyylinen entinen asuinrakennus, jossa nykyisin toimii ravintola Rauhala. 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa rakennetun, uusrenessanssin piirteitä omaavan puurakennuksen on suunnitellut arkkitehti Arthur Kajanus vuonna 1898.

Rauhala rakennettiin alun perin Veljekset Åströmin omistajan Karl Robert Åströmin toiselle vaimolle Clementine Åströmille tämän jäädessä leskeksi 1897. Clementine Åström asui talossa vuoteen 1912 asti. Hänen aikanaan talon sisätiloissa tehtiin arkkitehti Wivi Lönnin suunnittelema muutoksia. Vuosien varrella talolla on ollut useita omistajia ja talon sisustukseen on tehty muutoksia.

Lähde: Wikipedia

Ryhmäkuva sukukokouksen osanottajista 2022 Oulussa.

